

WILLIAM
SHAKESPEARE

NASIL HOŞUNUZA
GİDERSE

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: ÖZDEMİR NUTKU

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

WILLIAM SHAKESPEARE
NASIL HOŞUNUZA GİDERSE

ÖZGÜN ADI
AS YOU LIKE IT

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
ÖZDEMİR NUTKU

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 29619

EDİTÖR
KORAY KARASULU

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
ASLIHAN AĞAOĞLU

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

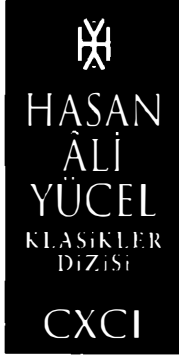
I. BASIM, OCAK 2013, İSTANBUL
II. BASIM, EYLÜL 2016, İSTANBUL

ISBN 978-605-360-785-4 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

WILLIAM SHAKESPEARE

NASIL HOŞUNUZA GİDERSE

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
ÖZDEMİR NUTKU

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Oyun Üzerine

Shakespeare'in bu pastoral komedyasını 1599 sonu ile 1600 başlarında yazdığı tahmin edilmektedir. Francis Meres 1598 yılında yazdığı yapıtında, Shakespeare'in o yıla kadar yazdığı oyunların bir listesini verirken bu oyundan hiç söz etmemektedir.* Oyunun ilk Folio basımı 1623'tür, yani yazarın ölümünden yedi yıl sonradır. Bu oldukça sağlıklı bir baskıdır. Daha önce 4 Ağustos 1600 tarihli bir notta bu oyundan sadece söz edilmiştir.

Nasıl Hoşunuza Giderse'nin konusu, Thomas Lodge'un *Rosalynd* (1590) adlı romanından alınmıştır. Lodge, kitabının önsözünde bu kitabı Kaptan Clarke'ın gemisiyle Terkeras ve Kanarya adalarına giderken boş durmamak için yazdığını belirtir. Bu yolculuğun tarihi 1588'dir. Önsözünü de şöyle bitirir: "Eğer romanı beğenirseniz, bu güzel ve iyi oldu demektir." Shakespeare de komedyasının adını bu sözlerden esinlenerek koymuştur: "Nasıl hoşunuza giderse", "nasıl beğenirseniz öyledir", "sizin beğendiğiniz gibi", "size nasıl geliyorsa" vb. anlamına gelen *As You Like It*. Bu Shakespeare'in yazdığı oyunu seyircinin kendi fantezisine bıraktığı anlamındadır: Yani "eğer beğenirseniz iyidir, beğenmezseniz iyi değildir."

* Francis Meres, *Palladis Tamia*, London 1598.

Shakespeare Lodge'un öyküsünü izlemekle birlikte bazı şiddet sahnelerini yumuşatmıştır. Örneğin baştaki kavga sahnesi Lodge'un romanında çok büyük bir şiddet içerir. Saladyne (Shakespeare'in oyununda Oliver) uşaklarına Rosader'i (Orlando'yu) yakalayıp bağlamalarını emreder. Aslında yumuşak başlı ve nazik bir genç olan Rosader öfkeden çılgına döner, uşakları döver ve Saladyne'nin bahçedeki kulübeye kaçmasına neden olur. Kardeşinin bu öfkesi karşısında Saladyne, Rosader'e hakkı olan geliri ve mevkii geri vereceğine söz verir, barışırlar. Güreşte şampiyonun boynunu kırıp yenen Rosader, kutlamak için bazı dostlarıyla eve dönünce kapının kendisine kapalı olduğunu görür, kapıyı kırıp yalın kılıç içeri girer ve dostlarına ziyafet çeker. Konukları gittikten sonra Rosader, Saladyne'den öç almak için kılıcını çeker, ama Adam'ın araya girmesiyle tekrar barışırlar. Ama çok geçmeden Rosader geceleyin uyurken, Saladyne adamlarıyla gelir ve Rosader'i zincirletir. Saladyne onun tarafında olan dostlarını çağırıp Rosader'in delirdiğini ve bu yüzden onu zincire vurdukları söyler. Bu arada Rosader'i seven Adam gizlice zincirlerindeki kilitleri açmıştır. Konuklar Rosader'in deli olduğuna ikna olur, şarapla kafaları buldukça Rosader'e hakaret etmeye başlarlar. Rosader zincirlerini atar ve bir kargı ile ona hakaret eden Saladyne'nin arkadaşlarına saldırır kimini yaralar kimini de öldürür. Geri kalanlar kaçır. Saladyne Rosader'i tutuklaması için şerife haber gönderir. Ama Rosader ve Adam kaçarak Arden Ormanı'nda izlerini kaybettirirler. Shakespeare'in oyununda Oliver, küçük kardeşi Orlando'yu öldürmek için evi yakar; bu Lodge'un romanında yoktur.

Bu noktadan itibaren romanla oyun arasında paralel bir gelişme vardır. Ancak Le Beau, Jaques, Touchstone, Audrey, William ve Sir Oliver Martext, Shakespeare'in karakterleridir. Diğer karakterleri değişik adlarla Lodge'un romanında bulabiliriz.

Lodge'un romanı, XIV. Yüzyılın aşağı yukarı ortalarında, sözlü gelenekteki *Tale of Gamelyn* (*Gamelyn'in Masalı*) adlı kaynağa dayanır. Sonradan Geoffrey Chaucer'in (1343?-1400) tamamlayamadan öldüğü *The Canterbury Tales* (*Canterbury Masalları* -1487) arasında yer almıştır. Lodge'un da konuyu Chaucer'den aldığı bellidir; çünkü *Gamelyn* ancak 1721'de, Lodge'un romanı yazmasından tam yüz yirmi bir yıl sonra basılıp yayımlanmıştır.

Oyundaki Jaques ve Touchstone Shakespeare'in yaratısidir. Jaques çok ciddiye alınmamalıdır. O alaycı bir insan değildir. Melankolik durumunda kasvet yoktur, nükteleri içineleyici değildir. Jaques IV. Perde'nin 1. Sahne'sinde kendisi için "*melankoli beni sarı sarmalamış,*" der. Yine ona göre, melankolisi "*kendine özgüdür; birçok cüzden oluşan bir bileşiktir.*" Onun her yolculuğunda gözlemlediği şeylerin bir toplamıdır. Bunun sonucunda hayat ve davranışlar üzerine sık sık düşünür. Jaques ormanda rastladığı Touchstone'un konuşmasından hoşlanır ve kendisinin de böyle alacalı bir giysisi olmasını ister.

Gerçek olan şu ki, Jaques ile Touchstone oyunun dramatik amacına kendilerine özgü katkıları olan karakterlerdir. Her ikisi de aksiyonun akışını bozmayan birer koro gibidir. Onlar sayesinde oyun salt pastoral olmaktan kurtulur. Bu açıdan *Nasıl Hoşunuza Giderse*'yi bir tür içine sokmak istersek şöyle diyebiliriz: *Pastoral-komik-gerçek*.

Elizabeth dönemi terminolojisinde "*clown*" ile "*fool*" aynı anlama gelen sözcüklerdir. Touchstone, sarayın resmi soytarısidir; 1. Folio'daki sahne açıklamalarında "*clown*" olarak geçer. Aslında "*clown*" taşra ya da köy budalası anlamındadır; Touchstone da çoban Corin'e böyle hitap eder. "*fool*" ise profesyonel nüktedanlar için kullanılır. Giysileri alacalı bulacalıdır. Bunlar kralların, soyluların saraylarında çalışan –padişah musahipleri gibi– ücretli görevlilerdir; aykırı nükteleri ve kendilerine özgü tavırları ile çevresindekileri

eğlendirirler. Öte yandan “*clown*” sözcüğü de çoğu kez aynı işi yapan kişiler için kullanılmıştır. Buna iyi bir örnek, *Yeter ki Sonu İyi Bitsin*’deki soytarı Lavatch’tır. Bu iki çeşit komik bazen alacalı soytarı giysisi giymese de oyundaki işlevleri aynıdır.

Oyunlardaki soytarılar, Orta Çağ töreci oyunlardaki (*moralite*’lerdeki) *Vice* (Kötülük) rolünün uzantısıdır. *On ikinci Gece*’deki Feste, kendi soyunun farkındadır:

“Şarkı:

...

Bizim yaşlı Kötülük gibi,
Şeytanla olan işlerinizde,
Yardım edeceğim size.

...

Tahta hançerli Kötülük
Öfke ve hırs içinde,
Bağırır Şeytan’a ‘Al işte!’” (IV Perde 2. Sahne)

Sahne soytarısı, aynı zamanda palyaçoların bazı numaralarını da kullanır. Latin komedyasında bunların rolü büyüktür, tıpkı *Yanlışlıklar Komedyası*’ndaki iki Dromio gibi... İtalyan halk tiyatrosu *Commedia dell’arte*’deki *Gianni* ya da *Zany* Elizabeth dönemi sahnesini etkileyen figürlerden biridir. Tipik bir *Zany* örneği için Ben Jonson’un *Volpone* adlı oyunundaki Nano’yu gösterebiliriz.

Profesyonel soytarının günlük yaşamda ve sahnede kendine özgü bir üniforması vardır. Çok renkli bir yelek ile yine rengârenk, dar bir pantolon giyer. Külâhının tepesi horozibiği gibi kırmızı bir bezle ya da uçlarından aşağı sarkık çingiraklarla bezenmiştir. Böylece, İngilizcede “*coxcomb*” (horozibiği çiçeği, züppe adam) “*fool*” sözcüğüyle eş anlama gelir. Bazen elinde, dilini çıkarmış, aptalca sırıtan yüz bulunan grotesk bir asa taşır. Bazen de çevresindekileri kor-

kutmak için şişirilmiş bir balonu patlatır. Sık sık bir düdük (kaval, flüt) ile bir dümbelek taşıdığı da görülmüştür. Hançeri, töreci oyunlarındaki *Vice*'inki gibi tahtadandır. Soytarının saçı ya tamamen kazınmıştır ya da komik bir biçimde eğri büğrü kırpılmıştır. *Yanlışlıklar Komedyası*'nın V. Perde, 1. Sahne'sinde Antipholus ile uşağı Dromio'nun Pinch'e yaptıklarını anlatan Uşak şöyle der:

“Uşağı da ihtiyarın saçlarını, sakalını soytarı tıraş eder gibi Makasla kırpıp duruyordu.”

Piskoposların ve hatta Londra Belediye Başkanı'nun da birer soytarısı vardı. Ayrıca büyük kentlerin birer soytarısı bulunur, bunlar şenliklerde becerilerini gösterirlerdi. O dönemin ünlü soytarıları arasında VIII. Henry'nin soytarısı Will Sommers ile Sir Thomas More'un soytarısı Patenson sayılabilir.

Bu oyundaki Touchstone'nun tekniği mükemmeldir. Örneğin çoban Corin ile kır yaşamı üzerine konuşurken yaptığı karşılaştırma buna bir örnektir:

“Doğrusu bir çoban için gayet iyi, ama bir çoban hayatı olarak beş para etmez. Kavga gürültüden uzak olduğu için hoşuma gidiyor; ama insan kendini garip hissettiği için berbat mı berbat. Hayat kırdan geçtiği için oldukça keyifli; ama sarayda olmadığı için oldukça tekdüze ve sıkıcı. Sade bir hayat olduğu için karakterime uygun; ama çeşit olmadığı için mideme ters düşüyor. Felsefeden anlar mısın, çoban?” (III/2)

Onun, Corin'in sarayı bilmediği için lânetlendiğini söylediği mantık dizisi alay dolu bir parlaklık taşır. Touchstone, Feste ve Kral Lear'in soytarısı gibi cana yakın, anlamlı sözleri saçmaymış gibi söyleyen bir kafiyecidir. Nazmın ölçüsünü iyi bilir, bu yüzden de Orlando'nun kafiyelelendirmesindeki

ölçüsüzlüğü onun yüzüne vurur. O da Audrey'e kafiyeli dizeler düzer ve kendini Got'lar arasındaki şair Ovidius gibi, keçiler arasındaki bir şair olarak betimler. Bütün şairlerin yalancı olduklarını düşünür. Audrey konusunda rakibi olan köylü William'ı alt yapısı felsefe olan nükteli bir konuşmayla başından savar.

II. Perde, 7. Sahne'nin başlarındaki, Jaques'ın anlattığı, Touchstone'un zamanın akışını belirttiği tiradı ("Ve saatten saate çürüyor çürüyoruz") ile aynı sahnenin sonlarına doğru Jaques'in karamsar monologu ("Bütün dünya bir sahnedir") arasında uyumlu bir ilişki vardır. Eski dönemlerde insan yaşamı dört evreye ayrılıyordu. Beş ya da on evreye ayıranlar da vardı. İnsan yaşamının –gizemli bir numara olan– yedi evreye ayrılması Hipokrates'e atfedilmiş ve Shakespeare'in yaşadığı zamandan çok önce kabul edilmiştir. İnsan yaşamının yedi evresini Jaques kendine özgü bir tavırla sayar. İnsan yaşamı bir dramdır, Jaques de onu yorumlayan korodur.

Globe Theatre 1599'da inşa edilmişti. Bir belgede bunun "yepyeni bir bina" olduğu belirtilmektedir. *Nasıl Hoşunuza Giderse*, büyük bir olasılıkla 1599 sonlarında yazıldığına göre, Jaques'ın bu ünlü tiradı, "Bütün dünya bir sahnedir", Globe Tiyatrosu'nun kapısının üstüne yazılacak bir slogan olarak Shakespeare ve ortakları için seçilmiş olabilir. Bu slogan üzerine Ben Jonson söyle yazmıştır:

"Eğer oyuncular temsil ediyorsa bütün evreni,
Nerde bulacağız oynadıkları oyunların seyircisini?"
Shakespeare de bunu şöyle yanıtlamıştır:
"Az ve çok ne görüyor ve ne yapıyorsak biz
Aynı zamanda hem oyuncu, hem de seyirciyiz."

1790 yılında yazılmış eski bir belgeden öğrendiğimize göre, Globe Tiyatrosu'nun girişinde dünyayı sırtlamış bir Herkül figürü varmış, onun altında da Latince, "*Totus mun-*

dus agit histrionem” (Bütün dünya oyunlardan kuruludur) yazılıymış.

Yaşamın herkesin kendi rolünü oynadığı bir dram olduğu düşüncesi klasik çağlardan bu yana yaygındır. Augustus ölürken başına toplanmış dostlarına, “Yaşamın farsını doğru dürüst oynayabildim mi bari?”” diye sormuş. Hayatın bir tiyatro olduğu mecazı, Shakespeare zamanının çok öncesinde de kullanılırdı. Shakespeare bu mecazı diğer oyunlarında da kullanmıştır. Örneğin *Venedik Taciri*’nde Antonio içini çekerek, düşünceli bir biçimde şöyle der:

“Benim için hayat neyse odur, Graziano,
Hayat herkesin belli bir rol oynadığı sahnedir,
Benimki de somurtkan adam rolü.” (I/1)

Jaques’in mizahi yorumuna karşılık Macbeth’te aynı mecaz trajik bir sentez olarak ortaya çıkar:

“Yaşam dediğin nedir ki, yürüyen bir gölge,
Bir zavallı kukla bu sahnede;
Bir saat baş sallayıp çekip gidecek,
Sonra bir daha hiç görünmeyecek.” (V/5)

Özdemir Nutku, 2011

** Suetonius, *Augustus*, s.99; bkz. Rudolph Helm, *Lucian und Menipp*, 1906, s. 45-53.

Kısa Kaynakça

- Alexander, Peter, *William Shakespeare: Complete Works*, London/Glasgow 1954.
- Alexander, Peter, *Shakespeare's Life and Art*, James Nisbet and Co. Ltd., London, 1946
- Bridges-Adams, William, *The Irresistible Theatre*, Collier Books, New York 1961.
- Brown, John Russell, *Free Shakespeare*, Heinemann Publications, London 1974.
- Bullough, Geoffrey, *Narrative and Dramatic Sources of Shakespeare*, Volume 1, 1961.
- Campbell, O. J., *Huntington Library Bulletin*, no. 8
- Granville-Barker H.-G.B. Harrison, *A Companion to Shakespeare Studies*, Cambridge 1955. *Jahrbuch*, Heidelberg 1970.
- Hulme, Hilda M., *Explorations in Shakespeare's Language*, 1962.
- Kittredge, George L., *Complete Works of Shakespeare*, ed. George Lyman, Boston 1936.
- Knight, G. Wilson, "On the Principles of Shakespeare Interpretation," *The Wheel of Fire*, Meridian Books, New York 1957.
- Morozov, M., "On the Dynamism of Shakespeare's Characters," *Shakespeare in the Soviet Union*, Moscow 1966.

- Noble, Richmond, *Shakespeare's Biblical Knowledge*, 1935.
- Nutku, Özdemir, *Elizabeth Dönemi ve Shakespeare Sözlüğü*, Kabalcı Yay., İstanbul 2008.
- Onions, C.T., *A Shakespeare Glossary*, Oxford 1986.
- Partridge, Eric, *Historical Slang*, Penguin Books, Middlesex 1982.
- Schmidt, Alexander, *A Shakespeare Lexicon*, Volume 2, Berlin 1962.
- Sewell, Arthur, *Character and Society in Shakespeare*, Clarendon Press, Oxford 1951.
- Sisson, C. J., *New Readings in Shakespeare*, 1961.
- Smith, Irwin, *Shakespeare's The Globe*, Charles Scribner's Sons, New York 1956.
- Spevack, Martin, *A Shakespeare Thesaurus*, Georg Olms Verlag, Hildesheim/ Zürich/N.Y. 1993.
- Stoll, E.E., *Modern Philology*, III, London 1905-906.
- Tilley, M. P., *A Dictionary of Proverbs in England in the Sixteenth and the Seventeenth Centuries*, Ann Arbor, Michigan 1950.
- Wickham, Glynne, *Early English Stages*, Volume 2, London 1963.
- Wright, Joseph, *The English Dialect Dictionary*, Volume 6, Oxford 1961.

Kişiler

BÜYÜK DÜK
DÜK FREDERICK

Sürgünde yaşamaktadır
Dükalığı haksız ele geçirmiş olan kardeşi

AMIENS
JAQUES

Sürgündeki dükün maiyetindeki lordlar

LE BEAU
CHARLES

Dük Frederick'in maiyetinde bir saraylı
Dük Frederick'in güreşçisi

OLIVER
JAQUES DE BOYS
ORLANDO

Sir Rowland de Boys'un oğulları

ADAM
DENNIS

Oliver'in hizmetlileri

TOUCHSTONE
SIR OLIVER MARTEXT

Bir soytarı
Bir papaz

CORIN
SILVIUS

Çobanlar

WILLIAM

Audrey'e âşık bir köy delikanlısı

HYMEN

ROSALIND

CELIA

PHEBE

AUDREY

Sürgündeki dükün kızı

Dük Frederick'in kızı

Bir çoban kız

Bir köylü kadın

Lordlar, uşaklar, hizmetliler vb.

Yer: Oliver'in meyve bahçesi; Dük Frederick'in sarayı; Arden Ormanı.

I. Perde

1. Sahne

(*Oliver'in meyve bahçesi.*)

(*Orlando ile Adam girerler.*)

ORLANDO

Doğru Adam, babam miras olarak benim için bin altın bırakmıştı; eğer yanlış hatırlamıyorsam iyi bir eğitim görmem için ağabeyimi görevlendirmişti. Dediğin gibi ancak o şartla babamın hayır duasını alacaktı, işte benim kırgınlığım da burada başlıyor. Kardeşim Jaques en iyi şartlarda okula devam ediyor, duyduğuma göre de eğitiminde bayağı gelişme kaydetmiş. Bana gelince, bir köylüymüşüm gibi beni burada alıkoyuyor; daha doğrusu hiç umursamadan beni böyle eve kapatıyor. Benim gibi soylu ailesi olan birini evde tutmakla, bir öküzü ahıra kapatmak arasında ne fark var söyler misin? Atlarına bile daha iyi bakıyor; onları en iyi yemlerle beslediği için hepsi sapasağlam; hem eğitilmeleri için de en pahalı yetiştiricileri tutuyor. Ya onun öz kardeşi olan ben, hiçbir yardımını gördüğüm yok; kendi başıma ot gibi büyüyüp gidiyorum. Gübre yığınlarında eşinen hayvanlarından hiç farkım yok. Şu verdiği hiçin yanı sıra, doğanın bana vermiş olduklarını da patronluk taslayarak geri alıyor.

Yemeğimi çiftlikteki hizmetçileriyle yediriyor, kardeşi değilmişim gibi davranıyor, dahası elinden geldiğince beni eğitimden uzak tutarak soylu kişiliğimi küçümsüyor. İşte Adam kırgınlığımın nedeni bu; babamın içimdeki ruhu onun umarsızlığına karşı ayaklanmaya başladı. Artık daha fazla sabrım kalmadı. Ama bu durumdan kurtulmak için aklıma çare de gelmiyor.

(*Oliver girer.*)

ADAM

İşte ağabeyiniz, efendim de geliyor.

ORLANDO

Biraz öteye git de bak, beni şimdi nasıl paylayacak, gör.

(*Adam uzaklaşır.*)

OLIVER

Ne o efendim, ne yapıyorsunuz burada?

ORLANDO

Hiç. Bir şey yapmayı öğretene olmadı ki.

OLIVER

Peki öyleyse, neyi bozmakla meşgulsünüz?

ORLANDO

Meryem hakkı için efendim, Tanrının yaptığını bozan size, zavallı, değersiz kardeşiniz olarak aylıklık edip yardımcı oluyorum.

OLIVER

Meryem hakkı için efendim, akıllılık edip bir süre ortadan yok olsanız iyi edersiniz.

ORLANDO

Domuzlarınızı olatıp onlarla birlikte süprüntü de yiyeyim mi? Payıma düşen hangi malı mülkü müsrif oğul gibi saçıp savurdum da sefil oldum ki?

OLIVER

Siz nerede olduğunuzun farkında mısınız efendim?

ORLANDO

Gayet iyi farkındayım. Sizin bahçenizdeyim işte.

OLIVER

Ya kimin karşısında olduğunuzu biliyor musunuz?

ORLANDO

A evet, hem de karşımdakinin beni tanıdığından çok daha iyi. Siz benim büyük ağabeyimsiniz, soylu kanınıza bakılacak olursa, siz de bana aynı saygıyı göstermelisiniz. İlk doğan siz olduğunuz için töre gereği benden daha iyi konumdasınız. Ama aramızda yirmi kardeş daha olsaydı bile, bu gelenek soylu kanımı benden geri alamazdı. Babamdan size ne geçtiyse bana da o kadar geçti, ama gel gör ki benden önce dünyaya geldiğiniz için onun saygınlığının çoğu size yaradı.

OLIVER

Terbiyesiz!

(Orlando'ya tokat atar.)

ORLANDO

Haydi gel bakalım ağabey, bu işte daha çok acemisiniz.

(Oliver'i sımsıkı yakalar, sağ koluyla boğazına baskı yapar.)

OLIVER

Bana el kaldırmaya nasıl cesaret edersin alçak?

ORLANDO

Alçak değil, Sir Rowland de Boys'un en küçük oğluyum. O benim babamdı, babamın dünyaya bir alçak getirdiğini söyleyen üç kez alçaktır. Eğer ağabeyim olmasaydın, böyle konuştuğun için dilini koparmadan gırtlığını bırakmazdım. Aslında sen kendine dil uzatıyorsun.

ADAM

(Yaklaşır.)

Aziz efendilerim sakinleşin! Babanızın hatırı için birbirinizi kırmayın!

OLIVER

Bırak beni diyorum.

ORLANDO

Keyfim ne zaman isterse o zaman bırakırım. Önce beni dinleyeceksiniz. Babam vasiyetinde beni okutma sorumluluğunu size vermişti. Oysa siz benim köylü gibi yetişmemi tercih ettiniz; soylu beyler için gerekli olan nitelikleri edinmemem için elinizden geleni yaptınız. Babamın ruhu içimde şahlanıyor, bu duruma artık katlanamayacağım. Bu yüzden ya bir soyluya yakışan etkinliklerde bulunmamı sağlarsınız, ya da babamın vasiyetinde bana bıraktığı payımı verirsiniz. Ben de başımın çaresine bakarım.

(Ağabeyini bırakır.)

OLIVER

Peki, o para bitince ne yapacaksın? Dilenecek misin? Yeter bayım, içeri girin haydi. Sizinle uğraşmaya hiç niyetim yok. Payınızın bir kısmını alacaksınız. Şimdi lütfen gidin buradan.

ORLANDO

Benim iyiliğim için olduğu sürece size sataşmam.

OLIVER

Sen de onunla git ihtiyar köpek!

ADAM

Demek ödülüm ihtiyar köpek, ha? Çok doğru, dişlerimi sizin hizmetinizde kaybettim. Eski efendim huzur içinde yatsın! O asla böyle bir laf etmezdi.

(Orlando ve Adam çıkarlar.)

OLIVER

Demek böyle? Haddini aşmak diye buna denir. Ben burununu sürtmesini bilirim, benden bin altın falan da alamazsın. Hey Dennis!

(Dennis girer.)

DENNIS

Beni mi çağırdınız, efendim?

OLIVER

Dükün güreşçisi Charles benimle görüşmek istiyordu değil mi?

DENNIS

Evet efendim, izin verirsiniz huzura çıkmak için kapıda bekliyor.

OLIVER

Çağır gelsin.

(Dennis çıkar.)

Hiç fena bir yol değil; güreş yarın olacak.

(Charles girer.)

CHARLES

İyi sabahlar lord hazretleri.

OLIVER

Size de Mösyö Charles! Yeni saraydan taze haberler var mı?

CHARLES

Eski haberler dışında başka bir şey yok lordum. Bildiğiniz gibi eski düğ, kardeşi yeni düğ tarafından sürgüne gönderilmişti; bunun üzerine onu seven üç dört lord da gönüllü olarak onunla birlikte sürgüne gitti. Bu lordların malı mülkü de yeni düğe kaldığından o da seve seve bunlara ses çıkarmadı.

OLIVER

Söyler misin, eski düğün kızı Rosalind de babasıyla sürgüne gitti mi?

CHARLES

A, hayır! Beşikten beri birlikte büyüdükleri için düğün kızı onu o kadar çok seviyor ki, eğer sürgüne gitseydi düğün kızı da onunla giderdi, kalsa kederinden ölür giderdi. Sarayda kalıyor, amcası da onu kendi kızı gibi seviyor. Bu iki genç hanım kadar birbirlerine düşkün kimse yoktur, diyebilirim.

OLIVER

Peki eski düğ nerede yaşayacakmış?

CHARLES

Dediklerine göre Arden Ormanı'ndaymış ve yanındaki birçok eğlenceli adamıyla birlikte keyif sürüyor, Robin

Hood ve tayfası gibi yaşıyorlarmış. Yine söylendiğine göre, her gün bir sürü genç de onlara katılıyormuş; tıpkı altın çağlardaki gibi günlerini gün edip güzel vakit geçiriyorlarmış.

OLIVER

Yarın dükün huzurunda güreşecekmişsiniz öyle mi?

CHARLES

Evet kesin güreşeceğim efendim. Ben de size bunu haber vermek için gelmiştim. Bana gizlice söylendiğine göre efendim, kardeşiniz Orlando kılık değiştirip benimle güreşerek kuvvet gösterisinde bulunmaya niyetleniyormuş. Yarın ben kendi adımlı, ünümü korumak için güreşeceğim efendim; yani kolu, bacağı kırılmadan benden kurtulan kendini çok şanslı saymalı. Kardeşiniz henüz çok toy ve ham, size olan saygımdan onun pestilini çıkarmayı hiç istemem. Ama karşıma çıkarsa onurum için bunu yapmak zorunda kalacağım. Sizi sevdiğimden bunu haber vereyim dedim; onu bu niyetinden vazgeçirmeye çalışın, yoksa herkesin önünde küçük düşmeye hazır olsun. İşin sonunda başına bir şey gelirse suç bende olmayacak, belasını kendi aramış olacak.

OLIVER

Charles bana olan sevgin için sana teşekkür ederim. Bu sevginin karşılığını en iyi şekilde göreceksin. Kardeşimin bu niyetini ben de fark etmiş, fazla üstüne varmadan vazgeçirmeye çalışmışım, ama kararı kesin. Sana şu kadarını söyleyeyim Charles, Fransa'da ondan daha inatçısını, daha haşinini, daha serkeşini bulamazsın. Çok hırslıdır ve herkesin üstün yanlarına haset duyar. Öz kardeşim olduğu halde arkamdan kuyumu kazmaya çalışır. Onun için sana nasıl uygun gelirse öyle davran. Bana sorarsan, sadece parmağını kırmakla kalma, boynunu da kır. Senin için en iyisi bu olur, çünkü onu en ufak bir şekilde küçük düşürürsen, ya da o seni gönlünce utandırmayı başaramazsa yandın demektir; asla peşini bırakmaz, artık

zehre mi başvurur, haince bir tuzak mı kurar bilinmez, ama bir yolunu bulup canını alıncaya kadar her çareye başvuracaktır. İnan bana (neredeyse gözlerim yaşararak söylüyorum) şu dünyada bu genç yaşta, bu kadar kötüsü görülmemiştir. Kardeşim olduğu için az bile söylüyorum, eğer inceden inceye açıklamaya kalksam yüzüm kızarırdı, gözyaşlarımı tutamazdım. Senin de rengin uçar, aklın başından giderdi.

CHARLES

O zaman çok sevindim, iyi ki size gelmişim. Eğer yarın gelirse, hak ettiğini veririm ona. Bir daha bastonsuz yürüyebilirse, ben de güreşçiyim diye ortalarda dolaşmam. Tanrı sizi korusun efendimiz!

OLIVER

Güle güle Charles!

(*Charles çıkar.*)

Şimdi şu genç sporcuyla biraz kızıştırmalıyım. Dilerim belasını bulur; neden bilmiyorum, ama ondan bütün ruhumla nefret ediyorum. Aslında bir soyluda bulan niteliklere sahip; okula gitmediği halde bilgili; her zaman iyi niyetli; şeytan tüyü varmış gibi herkes tarafından seviliyor; özellikle de benim adamlarım tarafından. Onu tanıyan herkesin gönlünde taht kurmuş; ben onun yanında bir hiçim sanki. Ama bu uzun sürmeyecek; şu güreşçi işi kökünden halledecek. Şimdi yapmam gereken tek şey, bizim oğlanı kışkırtıp güreşe sokmak.

(*Çıkar.*)

2. Sahne

(*Dük Frederick'in sarayının önündeki çimenlik alan.*)

(*Rosalind ve Celia girerler.*)

CELIA

Yalvarırım Rosalind, benim tatlı kuzinim, neşelen biraz.

ROSALIND

Sevgili Celia, olduğumdan daha keyifli görünmek için elimden geleni yapıyorum zaten; daha ne yapabilirim ki? Sürgüne gönderilmiş bir babayı bana unutturamadığın sürece, çok fazla neşelenmeyi hatırlamamı da bekleyemezsin benden.

CELIA

Madem öyle sen beni, benim seni sevdiğim kadar sevmiyorsun bence. Eğer amcam, yani sürgündeki baban, senin amcanı, yani benim dük olan babamı sürgüne göndermiş olsaydı, ikimiz birlikte olduğumuz sürece, senin babanı kendi babam yerine koymayı sevgime öğrettirdim. Eğer senin sevgin de benimki gibi doğru bir biçimde ortaya çıkmış olsaydı, sen de aynını yapardın.

ROSALIND

Eh öyleyse, ben de kendi durumumu unutup seninkiyle neşeleneyim bari.

CELIA

Biliyorsun babamın benden başka çocuğu yok; bundan sonra da olacağı yok; yani ölünce onun varisi sen olacaksın, çünkü babandan zorla aldığı her şeyi, ben sana sevgiyle geri vereceğim. Şerefim üzerine yemin ederim! Eğer yeminimden dönersem ucube olayım. Onun için, haydi benim tatlı Rose'um, sevgili Rose'um neşelen, gülümse biraz.

ROSALIND

Pekâlâ kuzin bundan sonra neşeleneceğim, oyalanacak bir şeyler bulacağım. Âşık olmaya ne dersin?

CELIA

Yüce Meryem, oyalanmak için çok iyi olur! Ama sakın kimseyi ciddiye alıp sevme; severken namusunu koru, yüzünün kızarması utancından değil, iffetinden olsun.

ROSALIND

O zaman neyle oyalanacağız?

CELIA

Haydi gel oturup kaderin çarkını döndüren o işgüzar kadını çekiştirelim biraz; belki bizi duyar da lütuflarını eşit dağıtır.

ROSALIND

Keşke sesimizi duyurabilsek, çünkü lütuflarını hep yanlış yerlere gönderiyor; bu eli açık kör kadın en çok da kadınlara gönderdiği lütuflarda yanılıyor.

CELIA

Doğru, güzel yarattığı kadınları çok seyrek bakire bırakıyor; bakire bıraktıklarının da yüzüne bakılmaz oluyor.

ROSALIND

Olmadı, sen Kader'in işini Doğa'nınki ile karıştırdın. Kader, bu dünyanın armağanlarına hükmeder, Doğa'nın insana bahsettiği özelliklere değil.

(*Soytarı Touchstone girer.*)

CELIA

Öyle mi dersin? Doğa güzel bir varlık yarattığında Kader onu ateşe atamaz mı? Doğa, bize Kadere veriştirelim diye zekâ vermiş olsa da, Kader bize böyle soytarıları gönderip sohbetimizi kesemez mi yani?

ROSALIND

Haklısın, dediğin gibi Kader bu doğal kaçığı sohbetimizin tam ortasında gönderip, en doğal hakkımız olan sohbetimizi yarıda kestiğine göre, Kader'in Doğa'ya haksızlık ettiği bal gibi ortada.

CELIA

Belki de bu Kader'in değil Doğa'nın işidir; herhalde bizim doğal zekâmızın öyle tanrıçaların işlerini tartışmaya yetecek kadar keskin olmadığını gördü, bileğitaşı olarak bize bu kaçığı gönderdi. Malum soytarının sıkıcılığı zekânın bileğitaşıdır. Ee sivri zekâ, gezintiye mi çıktın?

TOUCHSTONE

Hanımım, hemen babanızı görmemiz gerekiyor.

CELIA

Ne o, yoksa haberciliğe mi atandın?

TOUCHSTONE

Şerefim üzerine yemin ederim ki hayır; sadece sizi çağırmak için görevlendirildim.

ROSALIND

Oo, böyle yemin etmeyi de nereden öğrendin soytarı?

TOUCHSTONE

Şövalyenin birinden; çörekler güzeldi diye şerefi üzerine yemin etmişti; bir de hardal beş para etmez diye şerefi üzerine yemin etmişti. Bana kalırsa çörekler beş para etmezdi, hardalsa iyiydi. Ama şövalye de yalan yere yemin etmemişti.

CELIA

Engin bilgi dağarından çıkarıp nasıl kanıtlayacaksın şimdi bunu?

ROSALIND

Evet ya, aklını serbest bırak, aydınlat bizi.

TOUCHSTONE

Öyleyse ikiniz de biraz yaklaşın. Çenenizi sıvazlayın ve benim düzenbaz olduğuma sakallarınız üzerine yemin edin.

CELIA

Olmayan sakallarımız üzerine yemin ederiz ki sen bir düzenbazsın.

TOUCHSTONE

Ben de olmayan düzenbazlığım üzerine yemin ederim ki, olsaydım olurdu. Ama siz, sizde olmayan bir şey üzerine yemin ederseniz, yalan yere yemin etmiş olmazsınız. İşte şerefi üzerine yemin eden şövalyede şerefi üzerine yemin etmişti, ama hayatında hiç şerefi olmadı ki; olsaydı bile, çörekleri ve hardalı görmeden çok önce şerefe merfe boş vermişti.

CELIA

Söylesene kimi kastediyorsun?

TOUCHSTONE

Babanız yaşlı Frederick'in sevdiği birinden.

CELIA

Babamın sevgisi ona şeref kazandırmaya yeter. Yeter! Daha fazla söz etme ondan. Yakında bu alaycı eleştirin için kırbaçlanabilirsiniz.

TOUCHSTONE

Çok yazık, akıllıların budalalıklarından, budalalar akıllıca söz edemiyorlar.

CELIA

İnan doğru söylüyorsun; budalaların o küçücük akılları susturulduğundan beri, akıllıların küçük budalalıkları meydanı boş buldu, gövde gösterisi yapıyor. Bak Mösyö Le Beau da buraya geliyor.

(*Le Beau girer.*)

ROSALIND

Hem de ağız dolusu haberle.

CELIA

Bu haberleri de bize zorla verecek; güvercinin yavrularını beslediği gibi.

ROSALIND

Desene, tıka basa haberle dolacağız.

CELIA

İyi ya, böylece piyasamız yükselir. Bonjour, Mösyö Le Beau. Ne haberler getirdiniz?

LE BEAU

Sevgili prenses, büyük bir eğlenceyi kaçırdınız.

CELIA

Eğlence mi? Ne tür bir eğlence?

LE BEAU

Ne tür mü madam? Buna nasıl cevap vereyim şimdi?

ROSALIND

Zekânız kadar ve kaderin yardımı ile.

TOUCHSTONE

Ya da feleğin takdiriyle.

CELIA

İyi dedin! Taşı gediğine oturtun.

TOUCHSTONE

Ee bu işi de beceremezsem...

ROSALIND

Çok sürmez, seni becerirler.

LE BEAU

Kafamı karıştırdınız, hanımlar. Size güzel bir güreşten söz edecektim; yazık ki gözden kaçırdınız.

ROSALIND

O zaman anlat, nasıl bir güreşti.

LE BEAU

Ben size başını anlatayım, eğer hanımefendiler arzu buyursalar, sonunu kendileri görürler. Aslında en heyecanlı kısmı sona kaldı. Hem de karşılaşma tam şu bulunduğunuz yerde olacak.

CELIA

Anlaşılan hikâyenin başı öldü ve gömüldü.

LE BEAU

Yaşlı bir adamla üç oğlu gelir...

CELIA

Bu başlangıç eski bir masala benziyor.

LE BEAU

Üç yiğit delikanlı, yakışıklı ve sağlıklı...

ROSALIND

Boyunlarında bir hafta asılı: "Ey ahali, duyduk duymadık demeyin."

LE BEAU

İçlerinden en büyüğü dükün güreşçisi Charles ile güreşe tutuştu; Charles daha dakikası dolmadan onu tuttuğu gibi yere vurdu, üç kaburgasını kırdı. Yaşamayı bir mucize. Sonra sıra geldi ikinciye, daha sonra üçüncüye. Her üçü de oldukları yerde yatıyor. Babaları, zavallı ihtiyar, başlarında öyle ağlayıp sızlıyor ki, görenler gözyaşlarını tutamıyor.

ROSALIND

Çok yazık!

TOUCHSTONE

Peki ama mösyö, bayanların kaçırdığı eğlence ne?

LE BEAU

İşte anlattım ya.

TOUCHSTONE

Şu işe bakın, insan her gün bir şey öğreniyor. Kaburga kırmanın bayanlar için güzel bir eğlence olduğu ilk kez duyuyorum.

CELIA

Emin ol ben de!

ROSALIND

İyi ama içinde bu kırılma müziğini duymaya hevesli birileri daha kaldı mı? Ya da kaburga kırılmasına bayılan biri? Ne dersin, güreşi seyredelim mi kuzin?

LE BEAU

Eğer burada kalırsanız seyredersiniz. Güreşin burada yapılmasına karar verildi. Hemen başlayacak.

CELIA

İşte zaten geliyorlar. Artık kalıp seyredelim bari.
(*Boru sesleri. Dük Frederick, lordlar, Orlando, Charles ve hizmetliler girerler.*)

DÜK

Haydi toplanın. Bu delikanlı laf anlamadığına göre, başına geleceklerden de o sorumludur!

ROSALIND

Şuradaki genç mi?

LE BEAU

Evet, ta kendisi madam.

CELIA

Yazık çok da gençmiş! Ama güreşi kazanacakmış gibi bir duruşu var.

DÜK

Oo, kızım ve yeğenim nasılsınız? Siz de mi güreşi seyretmeye geldiniz?

ROSALIND

Evet, eğer izniniz olursa efendimiz.

DÜK

Bundan pek hoşlanacağınızı sanmam, ortada büyük eşitsizlik var. Şu Charles'a meydan okuyan delikanlının gençliğine acıyıp onu caydırmaya çalıştım, ama laf anlamayacak kadar dik kafalı. Konuşun onunla kızlar, belki onu ikna edebilirsiniz.

CELIA

Onu buraya çağırın Mösyö Le Beau.

DÜK

Çağırın ya, ama ben burada olmasam daha iyi
(Uzaklaşır.)

LE BEAU

Siz şampiyona meydan okuyan mösyö, prenses sizi çağırıyor.

ORLANDO

Bütün saygımla emrine amadeyim.

ROSALIND

Genç adam, güreşçi Charles'a meydan mı okuyorsunuz?

ORLANDO

Hayır güzel prenses. Herkese meydan okuyan o; ben de ötekiler gibi kendimi sınamak için geldim.

CELIA

Bak delikanlı, yaşına göre fazla cesursun. Bu adamın ne kadar güçlü ve acımasız olduğunu sen de gördün. Kendine şöyle dışarıdan bir baksan, aklını kullanıp kendini tanısan, başına geleceklerin korkusuyla kendine denk birini bulmanın daha doğru olacağını görürdün. Sana rica ediyoruz, kendi iyiliğin ve güvenliğin için bu kararından vazgeç.

ROSALIND

Lütfen efendim. Bu yüzden itibarınız sarsılmaz. Güreşi durdurması için düke hemen başvururuz.

ORLANDO

Ne olur hoşgörün beni; böylesine güzel ve mükemmel iki genç hanımın isteğine yerine getiremeyeceğim için çok üzgünüm; yine de benim hakkımda kötü düşünmenizi istemem. Ama o güzel gözleriniz ve iyi dilekleriniz bu sınavda benimle olsun; eğer yenilirim kaderin zaten hiç yüzüne gülmediği biri rezil olmuş olur; ölmek isteyen biri için, ölmenin de hiç önemi yok. Arkadaşlarıma da haksızlık yapmış olmam, çünkü arkamdan üzülecek hiç arkadaşım yok. Kimseye de zarar vermiş olmam, çünkü hiçbir şeyim yok. Şu dünyada sadece bir yer dolduruyorum işte, orayı boşaltım mı belki daha iyi bir sahibi olur.

ROSALIND

Şu azcık gücümü sana vermek isterdim.

CELIA

Keşke benimki de sana destek olabilseydi.

ROSALIND

Güle güle! Görüldüğünden daha güçlü olman için Tanrıya duacıyım!

CELIA

Dilerim her şey gönlünce olur!

CHARLES

Duydum ki toprak ananın bağrında yatmaya pek hevesli bir yiğit varmış, çıksın karşıma.

ORLANDO

Hazırım bayım, ama hevesi hiç de öyle iddialı değil.

DÜK

Sırtı ilk yere gelen kaybeder.

CHARLES

Garanti veririm ki efendimiz, ilki öyle bir ders olacak ki ona, isteseniz bile ikinciye tutamaz.

ORLANDO

Dur bakalım, alay edeceksen önce değil, sonra edersin.
Haydi geç karşıma da görelim!

ROSALIND

Herkül yardımcın olsun genç adam!

CELIA

Keşke görünmez dosaydım da, şu çam yarmasını baca-
ğından yakalasaydım.

(Güreş başlar.)

ROSALIND

Evet işte böyle, harikası genç adam!

CELIA

Gözlerimde yıldırım olsaydı, kimin yenileceğini bilirdim.

(Charles'ın sırtı yere gelir. Bağırışlar.)

DÜK

Bu kadar yeter!

ORLANDO

Ama efendimiz lütfen, daha ısınmadım bile.

DÜK

Sen nasılsın Charles?

LE BEAU

Konuşacak durumda değil lordum.

DÜK

Götürün onu buradan.

(Charles'ı dışarı taşırlar.)

Delikanlı, senin adın ne?

ORLANDO

Orlando efendimiz. Sir Rowland de Boys'un en küçük
oğluyum.

DÜK

Keşke başka birinin oğlu olsaydın!

O herkes tarafından saygı gören biriydi;

Ama ben onu hep düşmanım saydım.

Başka bir soydan gelmiş olsaydın,

Şu başardığın şey daha hoşuma giderdi.
Şimdi sana güle güle; yürekli bir gençsin;
Keşke başka bir babanın oğlu olsaydın.
(*Dük, maiyeti ve Le Beau çıkarlar.*)

CELIA

Babamın yerinde olsaydım, böyle yapar mıydım kuzin?

ORLANDO

Sir Rowland'ın en küçük oğlu olmaktan gurur
duyuyorum,
Bu yerimi Dük Frederick'in veliahdı olmaya
değişmezdim.

ROSALIND

Babam Sir Rowland'ı canı gibi severdi,
Ve onun hakkında herkes de babam gibi hissederdi.
Bu gencin onun oğlu olduğunu bilseydim,
Onu şu yaptığı şeyden caydırmak için,
Önünde diz çöker, gözyaşı dökerdim.

CELIA

Sevgili kuzin, haydi gel,
Ona teşekkür edip gönlünü alalım.
Babamın haşın ve kötü tavrı
İnan ki yüreğimi parçaladı.
Bayım, gerçekten hakkınızla kazandınız.
Burada verdiğiniz sözü fazlasıyla tuttuğunuz gibi,
Aşkta da sözünüze böyle bağlı kalırsanız,
Sevdiğiniz kızı mutlu edersiniz.

ROSALIND

Soylu bayım,
(*Boynundaki zinciri çıkarıp Orlando'ya verir.*)
Bunu benim için takın;
Kaderin gözünden düşmüş biri olmasaydım
Seve seve daha fazlasını vermek isterdim,
Ama elimde olan bu kadar.
Gidelim mi kuzin?

CELIA

Gidelim. Hoşça kalın yakışıklı bayım.
(*Uzaklaşırlar.*)

ORLANDO

Bir teşekkür edemez miydim sanki?
Bir anda yerle bir oldu bütün üstün yanlarım,
Bir kum torbası gibi, öylece kalakaldım,
Sanki cansız bir kalıptım.

ROSALIND

Bizi çağırıyor galiba.
Artık servetimle birlikte gururum da gitti;
Dönüp ne istediğini soracağım.
Bir şey mi dediniz bayım?
Çok iyi güreştiniz; hem de
Zaferinizi yalnızca düşmanlarınız üzerinde
Kazanmadınız.

CELIA

Gidelim mi kuzin?

ROSALIND

Ben hazırım. Hoşça kalın.
(*Rosalind ile Celia çıkarlar.*)

ORLANDO

Nasıl bir duygu bu? Kurşun gibi ağırlaştı dilim.
O konuşmak istedi benimle, bense tek söz edemedim.
(*Le Beau girer.*)

Zavallı Orlando, işte sırtın yere geldi şimdi!
Charles'dan çok daha narin biri hakkından geldi.

LE BEAU

Sayın bayım, size dostça tavsiyede bulunayım:
Buradan hemen gitmelisiniz.
Gerçi her türlü övgüyü, alkışı ve sevgiyi hak ettiniz;
Ama dük şu anda yaptığınız her şeyi
Yanlış yorumlayacak durumda.

Dük değişken, kaprisli biri.
Bizzat kendisi, sözlerimden daha iyi,
Anlatabilir size ruh halini.

ORLANDO

Teşekkür ederim, bayım; yalnız söylesenize lütfen,
Şu güreşte gördüğüm hanımlardan hangisi dükün
kızıydı?

LE BEAU

Huyları açısından hiçbirisi;
Ama kısa boylusu dükün kızı;
Öteki de sürgüdeki dükün kızı.
Kardeşinin mevkiini gasp eden amca,
Kızına arkadaşlık etsin diye onu burada alıkoydu.
Öz kardeşten çok severler birbirlerini.
Ama gördüğüm kadarıyla,
Dük bu tatlı huylu yeğenine karşı soğuk davranıyor
Şu son zamanlarda.
Bunun tek nedeni,
Onu gören herkesin erdemlerini övmesi
Ve babasının başına gelenler yüzünden
Herkesin ona acıması;
Bence, dükün bu kıza olan kini
Er geç su yüzüne çıkacak.
Hoşça kalın bayım. Daha iyi bir zamanda
Sizi daha yakından tanımayı isterim.

ORLANDO

Size minnettarım. Güle güle.

(*Le Beau çıkar.*)

İşte şimdi yağmurdan kaçıp doluya tutulmak diye buna
derler,

Zorba bir dükten kaçıp zorba bir kardeşe gidiyoruz.

Ama şu Rosalind de bir melek!

(*Çıkar.*)

3. Sahne

(Dükün sarayında bir salon.)

(*Celia ve Rosalind girerler.*)

CELIA

Neyin var kuzin? Neyin var Rosalind? Cupid acı bana!
Bir kelime bile etmeyecek misin?

ROSALIND

Köpeğe bile atacak bir lokmacık yok.

CELIA

Senin sözlerin köpeklere atılmayacak kadar değerli; birkaçını bana at haydi. Sözlerinle yarala beni.

ROSALIND

O zaman iki kuzin kalır ortada; biri sözlerle yaralanmış, öteki can sıkıntısından sözsüz kalmış.

CELIA

Baban yüzünden mi böylesin?

ROSALIND

Hayır. Bir kısmı çocuğumun babası yüzünden. Of, şu sıradan hayatımız amma da dikenli!

CELIA

Onlar yalnızca bayram eğlencelerinde birbirimize attığımız dikenli kabuklar kuzin.

Herkesin yürüdüğü yoldan yürümezsek, iç etekliğimizi bile o dikenlerden kurtaramayız.

ROSALIND

Yalnızca üstüme başıma yapışsa silkeleyip atardım onları. Ama bu dikenler benim yüreğimde.

CELIA

Öhö, dedin mi çıkarlar.

ROSALIND

Orlando'nun çıkıp geleceğini bilsem öhö derdim.

CELIA

Haydi haydi, duygularınla güreşmelisin biraz.

ROSALIND

Ah onlar benden daha güçlü bir güreşçi rolündeler!

CELIA

O zaman sana iyi şanslar derim! Duygularına yenilmemek için çabayı elden bırakma. Neyse, şaka bir yana ciddi konuşalım. Nasıl oldu da böyle birdenbire Sir Rowland'ın en küçük oğluna tutuldun?

ROSALIND

Babam dük, onun babasını candan severdi.

CELIA

Bu senin de onun oğlunu candan sevmeni mi gerektiriyor? Eğer bu mantıktan gidersek, benim de ondan nefret etmem gerekecek; çünkü benim babam da onunkinden nefret ederdi; oysa ben Orlando'dan nefret etmiyorum.

ROSALIND

Ne olur, benim hatırıma ondan nefret etme.

CELIA

Nedenmiş o? Senin mantığın bunu gerektirmiyor mu?
(*Dük Frederick ve lordlar girerler.*)

ROSALIND

O zaman bırak ben onu bunun için seveyim, sen de onu ben seviyorum diye sev. Bak dük de geldi.

CELIA

Gözleri de öfke dolu.

DÜK

Siz küçük hanım, kendi güvenliğiniz için
Hemen toplanın ve sarayımı terk edin.

ROSALIND

Ben mi amca?

DÜK

Evet sen yeğenim. Şu on gün içinde
Sarayımıza yirmi milden fazla yaklaştığın görülürse,
Ölürsün bilmiş ol.

ROSALIND

Yalvarırım efendimiz,
Ne suç işledim söyler misiniz?
Eğer aklım başımdaysa, kendimi biliyorsam,
Düş görmüyor, saçmalamıyorsam,
–Ki bunlardan eminim–
O zaman amcacığım, siz efendimize karşı
Asla kusur etmedim,
Hatta böyle bir şeyi aklımdan bile geçirmedim.

DÜK

Bütün hainler böyle yapar.
Eğer sözleriyle temize çıksalardı
Hepsi erdem kadar masum olurlardı.
Sana güvenmiyorum, o kadar.

ROSALIND

Sizin bana güvenmemeniz beni hain yapmaz ki efendimiz.
Söyler misiniz, neye dayanıyor sizin bu düşünceniz?

DÜK

Babanın kızısın işte, bu bile yeter!

ROSALIND

Efendimiz, babamın dükalığını ele geçirdiğinizde de
Onun kızıydım;
Siz efendimiz onu sürgüne gönderdiğinizde de
Onun kızıydım. *
İhanet irsi değildir lordum;
Öyle olsaydı, akrabalarımızdan alsaydık bile,
Bunun benimle ilgisi ne?
Babam hain değildi.
Öyleyse efendimiz, sırf yoksulum diye
Hain olduğumu düşünmüyorsunuz herhalde.

CELIA

Majesteleri izin verin konuşmama.

DÜK

Evet Celia, onu burada tutmamız senin hatırına,
Yoksa çoktan göndermiştik babasının yanına.

CELIA

Kalsın diye yalvarmamıştım ki;
Siz bunu kendi isteğinizle ve acıdığınızdan yapmıştınız.
O zamanlar onun değerini bilmeyecek kadar küçüktüm;
Ama şimdi biliyorum: Eğer o hainse, ben de hainim!
Biz hep birlikte yattık, birlikte kalktık,
Ders çalıştık, birlikte oynayıp birlikte yedik içtik;
Nereye gidersek gidelim, Juno'nun kuğuları* gibi,
Birlikteydik, hiç ayrılmadık.

DÜK

O senin için fazla kurnaz; uysallığı, sessizliği ve sabrıyla
Herkesi etkiliyor ve acıyorlar ona.
Sen çok safsın: görmüyor musun, senin unvanını çalıyor;
O gittikten sonra daha bir parlayacaksın,
Değerin ortaya çıkacak. Onun için hiç ağzını açma.
Kararım kesindir, asla değişmez. Sürgüne gidecek.

CELIA

Öyleyse o kararı benim için de verin efendimiz!
Onun arkadaşlığı olmadan yaşayamam ben.

DÜK

Sen bir aptalsın. Sense hazırlığını yap yeğenim.
Eğer verdiğim süreyi aşarsan,
Hükümrانlığım üzerine yemin ederim ki ölürsün.
(*Dük maiyetiyle çıkar.*)

CELIA

Benim zavallı Rosalind'im! Nereye gideceksin?
Babaları değiş tokuş etmek ister miydin?
Benimkini sana vereyim.
Benden fazla üzölmene katlanamam.

ROSALIND

Ama benim sorunum daha çok.

* Mitolojide kuğular Venüs'ün arabasını çeken kutsal hayvanlardı. Juno'nun kuşları tavus kuşlarıdır. (ç.n.)

CELIA

Hayır kuzin sorunun yok. Ne olur neşelen.

Baksana, dük kendi kızını da sürgüne mahkûm etmedi mi?

ROSALIND

Hayır, etmedi!

CELIA

Etmedi mi? Demek ki Rosalind'de yok bendeki sevgi;

O sevgi senin ve benim bir olduğumuzu öğretmişti.

Birbirimizden kopacak mıyız şimdi?

Canım arkadaşım nasıl ayrılabiliriz ki?

Yo hayır, bence babam kendine başka bir varis bulsun.

İyisi mi gel şimdi bir plan yapalım;

Nasıl kaçabiliriz, nereye gidebiliriz,

Yanımıza ne alabiliriz, bunları konuşalım.

Dertlerini, sorunlarını tek başına üstlenmeye heveslenme;

Çünkü başımıza gelenler yüzünden soluklaşan

Şu gök kubbe üzerine yemin ederim ki,

Ben seninle geliyorum, ne dersen de!

ROSALIND

Peki ama nereye gideceğiz?

CELIA

Arden Ormanı'na gider, amcamı buluruz.

ROSALIND

Bizim gibi genç kızlar için bu kadar uzağa gitmek

Çok tehlikeli olabilir! Güzellik, eşkıyanın gözünü altın-
dan daha fazla döndürür.

CELIA

Ben de eski püskü şeyler giyer, yüzümü çamurla kirletirim;

Sen de aynını yaparsın.

Böylece, eşkıyanın dikkatini çekmeden, yolumuza gideriz.

ROSALIND

Peki boyum ortalamadan uzun olduğuna göre,

Ne dersin, tepeden tırnağa erkek kılığına girsem

Daha iyi olmaz mı? Belime de heybetli bir pala kuşanır,

Elime de bir domuz kargısı alırım.
Yüreğimde gizlenmiş kadınsı bir korku olsa da,
Dışarıda şöyle kasılarak savaş tanrısı gibi gezindik mi
tamamdır;

Birçok ödleğ erkeğın de yaptığı bu zaten;
Yürekli, yiğit biriymiş gibi görünmek yani.

CELIA

Sen erkek olduğunda nasıl hitap edeceğim sana?

ROSALIND

Jüpiter'in uşağından aşağısı bana yakışmaz;
Bu yüzden Ganymede* diye hitap edersin bana.
Ya seninki ne olacak?

CELIA

Durumuma uygun bir ad olmalı
Artık Celia değil, Aliena.**

ROSALIND

Ya babanın sarayındaki şu komik soytarıyı
Ayartsak nasıl olur?
Yolculuğumuz daha eğlenceli olmaz mı?

CELIA

Dünyanın öbür ucuna bile gelir benimle.
Bırak onunla yalnız konuşayım.
Haydi gidelim. Mücevherlerimizi, paramızı yanımıza
alalım,

Sonra da bir plan yapalım,
Kaçmak için en uygun zaman nedir,
Peşimden gelecekleri nasıl atlatabiliriz,
Bunları düşünelim.
Haydi şimdi gönül rahatlığıyla yollanalım,
Ama sürgüne değil, özgürlüğe.

(Çıkarlar.)

* Jüpiter'in ve tanrıların sakisi, olağanüstü güzellikte bir delikanlı. (ç.n.)
** Yabancı anlamına gelen "Alien" sözcüğünden türetilen bir ad. (ç.n.)

II. Perde

1. Sahne

(Arden Ormanı. Büyük dükün mağarasının önü.)

(Büyük dük, Amiens, ormancı kılığında iki üç lord girerler.)

BÜYÜK DÜK

Kader arkadaşlarım, sürgündeki kardeşlerim,
Bu hayatı tattıktan sonra, sizce de her şey
O sahte, yaldızlanmış gösterişten daha güzel değil mi?
Bu orman, ihanet dolu saraydan daha güvenli değil mi?
Burada sadece Âdem'in cezasını hissediyoruz;
Bizim için mevsim farklarının artık önemi kalmadı,
Kış rüzgârının öfkeli sesi bedenime çarpıp
Isırgan dişlerini bedenime geçirdiğinde
Soğuktan kaskatı kesilsem de,
Gülümsüyorum, “Hiç olmazsa yaltaklanma değil,”
diyorum;
“Bunların hepsi benim ne olduğumu anımsatan birer
danışman.”

Zorlukların yaşanması değer taşır;
Tıpkı çirkin ve zehirli kurbağanın
Alnında değerli bir mücevher taşıması gibi.*

* Zehirli kara kurbağanın başında değerli bir mücevher taşıdığına inanılırdı.
(ç.n.)

İşte biz de burada insanlardan uzak yaşarken
Ağaçlarda sözler, akan derelerde kitaplar,
Taşlarda nasihatler, her şeyde öğrenilecek bir şey buluruz:
Hiçbir şeye değişmem bu hayatı.

AMIENS

Ne güzel söylediniz Majesteleri;
Tatlı dilinizle ne güzel yumuşattınız,
Ne güzel yorumladınız doğanın şu sertliğini.

BÜYÜK DÜK

Eh, avlanmaya mı çıkalım şimdi?
Ama bu ıssız kentin yerlileri olarak
O zavallı, benekli masumları avlamaktan da
Hiç hoşlanmıyorum. İçim elvermiyor
Kendi ülkelerinde yuvarlak sağırlarını
Oklarla yaralamaya.

BİRİNCİ LORD

Haklısınız lordum,
Bizim melankolik Jaques de buna üzülüyor,
Yeminle diyor ki, siz bu konuda,
Sizi sürgün eden kardeşinizden daha gaspçı
davranıyormuşsunuz.

Bugün bir ara, Jaques bir meşe ağacının dibinde yatarken
Lord Amiens ile ben arkadan usulca sokulduk;
Yaşlı meşenin asırlık kökleri sanki
Bir göz atmak için uzanmışlar şırıl şırıl akan dereye;
Sürüsünden ayrı düşmüş, bir avcının yaraladığı
Zavallı bir geyik, mecalsiz duruyordu orada;
Ve inanın lordum, hayvancağız öylesine böğürüyordu ki,
Deri giysisi sanki patlayacakmış gibi geriliyordu.
Kocaman, yuvarlak gözyaşları
O masum burnundan aşağı süzülüyordu;
İşte bizim melankolik Jaques de dikkat kesilmiş,
Bu tüylü masumu seyrediyordu;
Çağıldayan suyun kenarında duran hayvanın
Akıttığı gözyaşlarıyla suyu çoğaltmasına bakıyordu.

BÜYÜK DÜK

Peki, ne diyordu Jaques?

Gördüğü şey için bir ders çıkardı mı?

BİRİNCİ LORD

Oo, hem de nasıl; binlerce cevher döktürüyordu.

Önce derenin ihtiyacı olmayan gözyaşları üzerin konuştu:

“Zavallı geyik” dedi, “tıpkı vasiyetini yazan insanlar

gibisin,

Yeterince malı olana daha fazlasını veriyorsun.”

Sonra geyiğin yalnız oluşu,

Kadife derili dostları tarafından terk edilişi üzerine

yorum yaptı;

“Doğruymuş,” dedi, “düşenin dostu olmuyormuş.”

O sırada besili, kayıtsız bir sürü, yaralı geyiğe bakmadan

Hoplaya zıplaya yanından geçti gitti:

“Ee tabii,” dedi Jaques, “Çekip gidin bakalım şişko,

yağlı yurttaşlar!

Devir böyle! Niye bakacakmışsınız ki şu zavallı, yaralı

geyiğe?”

Sonra da ülkeye, kente ve saraya şiddetle verdi veriştirdi;

Yaşadığımız şu hayatta bizlerin asıl gaspçılar, zorbalar

Ve aşağılık kişiler olduğumuz üzerine yemin etti;

Daha kötüsü, hayvanların doğup büyüdüğü yerde

Onları ürkütüp öldürüyormuşuz.

BÜYÜK DÜK

Peki onu öyle, o durumda mı bıraktınız?

İKİNCİ LORD

Evet lordum, biz ayrılırken,

Ağlayan geyik için iç çekiyor, yorum yapıyordu.

BÜYÜK DÜK

Beni oraya götürün.

Böyle dolu olduğunda onunla atışmaktan zevk alıyorum.

BİRİNCİ LORD

Sizi derhal ona götüreceğim.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Dük Frederick'in sarayında bir salon.)

(Dük Frederick ve lordlar girerler.)

DÜK

Onları kimsenin görmemiş olması mümkün mü?
Hayır, olacak iş değil.

Bu işte sarayımdaki bazı hainlerin mutlaka parmağı olmalı.

BİRİNCİ LORD

Herkese soruldu, kimse bir şey görmemiş,
Oda hizmetine bakan nedimleri yattıklarını görmüş,
Ama sabah erkenden odaya girdiklerinde
Yatakları boş bulmuşlar.

İKİNCİ LORD

Lordum, sizi sık sık güldüren
O uyuz soytarı da ortalarda yok.
Prensesin nedimesi Hisperia itiraf etti:
Kızınızla, kuzinini konuşurlarken gizlice dinlemiş,
Hani şu güçlü Charles'ı yenen güreşçiden
Övgü ve hayranlıkla söz ediyorlarmış;
Dediğine bakılırsa, her nereye gittilerse,
Bu genç de onlarla olabilirmiş.

DÜK

O genç delikanlının kardeşini çağırın, gelsin buraya.
O delikanlı gittiye, kardeşi işimi görür;
Hemen emrimi yerine getirin.
Sorup soruşturmakla zaman yitirmeyin,
Bu aptal kaçakları bir an önce bana getirin.

3. Sahne

(Oliver'in evinin önü.)

(Orlando ve Adam ayrı yerlerden girerler.)

ORLANDO

Kim var orda?

ADAM

Aa, benim genç efendim! Benim iyi efendim!
Ah benim yakışıklı efendim! Sir Rowland'ın yadigârı!
Burada ne işiniz var? Neden bu kadar iyisiniz?
Neden bu kadar seviliyorsunuz?
Ne demeye bu kadar nazik, güçlü ve yüreklişiniz?
O huysuz dükün dövüşçüsünü yenme gibi
Aptalca bir isteğe nasıl kapıldınız?
Övgünüz sizden önce buraya ulaştı.
Bilmez misiniz, bazı insanların üstün nitelikleri
Onların can düşmanıdır?
Sizinkiler de öyle işte.
O üstün nitelikleriniz sevgili efendim,
Kutsanmış, dindar birer hain olarak size karşı.
Ah bu nasıl bir dünya ki,
İnsanın sahip olduğu her güzellik
Zehir oluyor kendine.

ORLANDO

Niye, ne oldu ki?

ADAM

Ah talihsiz delikanlı,
Sakın bu kapıdan içeri gireyim demeyin!
Bu çatının altında sizin bütün erdemlerinizin düşmanı
yaşıyor.
Ağabeyiniz... yoo ağabeyiniz demeye dilim varmaz!
Aynı babanın evlâdı... yok hayır onu da diyemem,
O, babanızın evlâdı olamaz... hayır olamaz;
Sizin için yapılan övgüleri duyunca kudurdu,
Bu gece, yattığınız bölmeyi sizinle birlikte yakmayı kurdu.
Bunu başaramazsa, canınıza kıymanın başka bir yolunu
bulacak.
Konuştuklarını ve kurduğu tuzakları duydum.
Burası sizin eviniz değil artık; bir mezbaha.
Çekinin buradan, korkmalısınız, sakın içeri girmeyin!

ORLANDO

Pekâlâ Adam, nereye gidebilirim söyle?

ADAM

Nereye giderseniz gidin, ama burada olmayın yeter.

ORLANDO

Ne yani kapı kapı dolaşıp yiyecek mi dileneyim?

Ya da yol kesip kılıç gücüyle soygun mu yapayım?

Ya böyle bir şey yaparım, ya da elimden ne gelir bilemem.

En iyi yaptığım şey bu, ama böyle bir şey yapmayı hiç
istemem.

Bu yola başvurmaktansa kanı bozuk, gözünü kan bürümüş

Bir ağabeyin zorbalığına boyun eğirim daha iyi.

ADAM

Hayır bunu kesinlikle yapmayın.

Biriktirdiğim beş yüz altınım var,

Babanızın sağlığında dişimden tırnağımdan arttırmış,

Yaşlanıp elden ayaktan düşüp bir köşeye atılırsam,

Bana güvence olur diye bir kenara koymuştum.

Alın bu parayı; kargalara rızkını veren,

Serçeyi besleyen yüce Tanrı,

Beni de yaşlılıkta garip bırakmaz elbet.

İşte altınlar; size veriyorum hepsini.

İzin verin ben de uşağınız olayım.

Her ne kadar yaşlı da olsam, gücüm kuvvetim yerinde;

Gençliğimde, bedenime zarar verecek sert içki kullanmadım

Ne de zevke sefaya dalıp

Yaşlılıkta beni zayıf düşürecek işlere kalkıştım;

Bu yüzden, yaşlılığım çetin bir kış gibi,

Karlı, ama sağlam ve zinde.

Ne olur izin verin sizinle geleyim;

Her işinizi görürüm, aratmam gençleri.

ORLANDO

Ah sevgili ihtiyar, o eski günlerin değişmez sadakati

Nasıl da tavrından anlaşılıyor; o günlerde insanlar

Ödül beklemeden verilen iş için ter dökerlerdi!
Artık senin gibisi kalmadı bu zamanda,
Kimse iş yapmak istemiyor sonunda yükselme yoksa,
İşi bırakıyor emeline kavuştu mu da.
Sen hiç böyle değilsin. Zavallı ihtiyar, ne yazık ki
Sen kurumuş bir ağacı buduyorsun;
Büyük zahmet ve çabalara karşın,
Çiçek açamayacak bir ağaç için kendini yoruyorsun.
Ama madem istiyorsun gel benimle,
Yola koyulalım birlikte.
Bakarsın senin gençlik birikimini tüketmeden önce,
Yerleşip oturacak mütevazı bir yer buluruz kendimize.

ADAM

Öyleyse siz önden gidin efendim,
Ben bütün doğruluk ve bağlılığımla
Son nefesime kadar sizi izlerim.
On yedi yaşımdan neredeyse seksenime kadar
Hep burada yaşadım ben, ama artık burada yaşamıyorum.
On yedi yaşında kısmetini aramaya çıkan çoktur,
Ama yaş seksene dayandı mı, artık hiçbir şeye vakit yoktur;
Paraymış pulmuş hiçbirisi artık yok gözümde,
Yeter ki rahat öleyim, borcum olmasın efendime.
(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Arden Ormanı. Koyun ağılı yakını.)

(Ganymede kılığında Rosalind, Aliena adıyla Celia ve Touchstone girerler.)

ROSALIND

Ah, Jüpiter, ruhum öyle yorgun ki!

TOUCHSTONE

Ruhum umurumda değil, bacaklarım yorgun olmasaydı keşke.

ROSALIND

Şu erkek kılığına ayıp olmayacağını bilsem oturup kadın gibi ağlayacağım; ama madem yelek, pantolon giydim, onların hakkını verip etekliğe karşı yiğitliğe leke sürmemeliyim. Onun için, haydi biraz gayret Aliena'cığım.

CELIA

Ne olur insaf edin, bir adım daha atacak halim kalmadı.

TOUCHSTONE

Bana kalırsa, sizi taşımaktansa size insaf etmeyi tercih ederim. İnsaf etmek parayla değil, ama taşı deseydiniz iş değişirdi; sanırım kesenizde para da yok.

ROSALIND

Hah işte burası Arden Ormanı.

TOUCHSTONE

İşte Arden'deyim; Ne kadar da budalayım! Evimde otursam daha iyi olmaz mıydı sanki? Ama yolcular güçlüklerle katlanmalıdır.

(*Corin ile Silvius girerler.*)

ROSALIND

Evet, Touchstone, bence de öyle. Bak şu gelenlere, Genç bir adamla bir ihtiyar, ciddi ciddi laflıyorlar.

CORIN

Bu şekilde davranırsan o da seni hor görür.

SILVIUS

Ah Corin, onu ne çok seviyorum bir bilsen!

CORIN

Biraz tahmin edebiliyorum; ben de sevmiştim bir zamanlar.

SILVIUS

Hayır Corin, bu yaşta asla bilemezsin, Gençliğinde ne kadar sevmiş olursan ol, Gece yarısı yastığına kapanıp istediğin kadar iç geçirmiş ol Benim kadar sevemezsin.

Vaktiyle senin aşkın da benimki gibiyse,

(Eminim hiçbir erkek benim kadar sevmemiştir)

Kim bilir kendinden geçip ne saçmalıklar yapmışsındır!

CORIN

Unuttuğum binlercesi vardır.

SILVIUS

O zaman asla yürekten sevmemişsin!
Aşk yüzünden yaptığın aptalca şeylerden
En küçüğünü bile hatırlamıyorsan,
Bence sen hiç sevmemişsin.
Ya da şimdi benim yaptığım gibi,
Sevdiğini övmekten karşındakini bıktırmadıysan
Bence sen hiç sevmemişsin.
Ya da aşkımın bana yaptırdığı gibi,
Birden kaçıp gitmediysen,
Hiç sevmemişsin bence sen.
Ah, Phebe, Phebe, Phebe!
(Çıkar.)

ROSALIND

Yazık sana zavallı çoban! Senin yararı öğreneyim derken,
Bak şu kötü talihime, kendi yaram geldi aklıma.

TOUCHSTONE

Benim de kendiminki. Âşık olduğumda kılıcımı taşa vurup kırdığımı hatırlıyorum. “Al işte, gece vakti Jane Smile’a gitmek nasılmış gör,” demiştim; sonra tokacını öpmüştüm, bir de süt sağarken o çatlak elleriyle tuttuğu memeleri öptüğümü hatırlıyorum. Ha bir de, onun yerine, bir kabuklu bezelyeye* aşkımı ilan etmiştim; hatta kabuğun içinden iki bezelye çıkarıp sevgilime vermiş, sonra da gözyaşlarımı tutamayarak, ‘bunları benim için tak,’ demiştim. Biz gerçek âşıklar tuhaf kaprislerle gösteririz aşkımızı; ama doğada her şey ölümlü olduğuna göre, aşkın doğasında da ölümcül bir aptallık vardır.

ROSALIND

Farkında olmasan da, bayağı akıllıca konuştun.

* İngiltere köylüsüne ait bir batıl inanç: Erkek kabuğu açtığında hiçbir bezelye tanesi yere düşmezse, bunu aşkına olan bağlılığını belli etmek için sevgilisine verirmiş. (ç.n.)

TOUCHSTONE

Herhalde, aklıma çarpıp bacağımı kırıncaya kadar aklı-
mın hiçbir zaman farkında olamayacağım.

ROSALIND

Tanrım! Şu çobanın aşk acısı
Benimkinin aynısı.

TOUCHSTONE

Benimkinin de diyecektim, ama benimki oldukça bayat-
ladı.*

CELIA

Biriniz şuradaki adama sorun bakalım,
Altın karşılığında bize yiyecek içecek verebilir mi?
Açlıktan bayılmak üzereyim.

TOUCHSTONE

Hey sen, oradaki soytarı!

ROSALIND

Ağır ol soytarı! Akrabandan biri değil ya adam.

CORIN

Ne var, kimsiniz?

TOUCHSTONE

Sizden üstünleri bayım.

CORIN

İyi bari yoksa durumunuz bir felaket olurdu.

ROSALIND

Sen sus soytarı! İyi akşamlar dostum.

CORIN

Size de kibar bayım, hepinize iyi akşamlar.

ROSALIND

Ne olur çoban, sevgi ya da altın karşılığında,
Yiyecek ve barınak bulmak mümkünse buralarda;
Bize şöyle dinlenebileceğimiz, bir şeyler yiyebileceğimiz

* Burada kullanılan "stale" sözcüğü iki anlamda kullanılarak bir söz oyunu-
na gidilmiş: Orta İngilizcede "stale" aynı zamanda "bekâretini kaybetmiş
kadın" anlamına geliyordu. (ç.n.)

Bir yer gösterebilirsiniz;
Şu kızcağız yürümekten o kadar halsiz düştü ki
Neredeyse halsizlikten bayılacak gibi.

CORIN

Yakışıklı efendim, çok üzuldüm,
Şimdi kendimden fazla ona acıdım,
Keşke elimde olup ona yardım edebilseydim;
Ama ben başka biri için çobanlık ediyorum;
Otlattığım koyunların yününü bana kırtırmaz.
Efendim de aksi adamın tekidir;
İnsanları ağırlayayım da cennete gideyim demez.
Hem kulübeyi, sürüyü ve otağı satılığa çıktı;
Kendisi burada değil, bu yüzden yiyecek de yok.
Ama isterseniz, gelin siz de gözlerinizle görün;
Benim içinse hoş geldiniz.

ROSALIND

Kim alıyor efendinin sürüsüyle otağını?

CORIN

Az önce gördüğünüz genç çoban,
Ama aslında o kolay kolay mal almaz.

ROSALIND

Peki öyleyse, eğer haksızlık olmazsa,
Kulübesini, otağını ve sürüsünü bizim için satın alsana,
Parasını öderiz biz sana.

CELIA

Hem ücretini de arttırırız. Burayı beğendim;
Vaktimi burada geçirmek çok hoşuma gidecek.

CORIN

Kesin olarak hepsi satılık.
Benimle gelin. Alıcı gözüyle bakın,
Toprağı beğenirseniz, kazancı işinize gelirse
Elbette, bir de bu hayatı severseniz, ben de
Sizin sadık hizmetliniz olurum;
Altınlarınızla burayı hemen alırım.

(Çıkarlar.)

5. Sahne

(Büyük dükün mağarasının önü.)

(Amiens, Jaques ve ötekiler girerler.)

AMIENS

(Şarkı söyler.)

Bu yemyeşil ormandaki ağacın gölgesinde
Varsa yanıma uzanacak kimse,
Sesini uyduracak kuşların seslerine
Onlara eşlik edip şakıyacak kuşlar gibi;
Haydi gel, gel, gel, öyleyse!
Tek bir düşman göremez burada,
Yalnızca kış ve sert havadan başka.

JAQUES

Haydi biraz daha, biraz daha lütfen.

AMIENS

Ama sizi hüzünlendirebilir Mösyö Jaques.

JAQUES

Hüzünlenmeye bayılırım. Haydi ne olur, biraz daha!
Sansarın yumurtayı delip emdiği gibi, ben de bir şarkıdan
melankoli emebilirim. Haydi ama biraz daha!

AMIENS

Bugün sesim biraz kısık. Memnun olmayacağınızdan
eminim.

JAQUES

Beni memnun etmeni beklemiyorum; şarkı söylemeni istiyorum. Haydi biraz daha! Bir stanza daha... Stanzo mu diyordunuz?

AMIENS

Nasıl isterseniz Mösyö Jaques.

JAQUES

Neyse ne, adlar beni ilgilendirmiyor; kimsenin bana borcu yok. Şarkı söyleyecek misin?

AMIENS

Pek söyleyesim yok, ama madem siz istediniz.

JAQUES

Hah işte böyle! Eğer birine teşekkür etmem gerekiyorsa, o da sensin. Konuşma sırasında kibarlık dedikleri aslında iki Habeş maymununun alışverişinden başka bir şey değildir; biri bana içtenlikle teşekkür etti mi, acaba ona kaç para verdim de böyle dilenci gibi teşekkür etti diye düşünürüm. Haydi başla! Şarkı söylemeyenler sesini kessin.

AMIENS

İyi o zaman şarkıyı tamamlayayım. Siz de sofrayı hazırlayın beyler; düğün içkisini bu ağacın altında içecekmiş. Bütün gün sizi aradı durdu.

JAQUES

Ben de bütün gün ondan kaçıp durdum. Benimle tartışmaya bayılıyor. Benim de aklıma konuşacak birçok şey geliyor, övünmek gibi olmasın ama Tanrıya şükredip bunları kendime saklıyorum. Haydi şakı bakalım.

AMIENS

(Şarkı söyler.)

Tokgözlü kim varsa şu dünyada,
Yaşamayı seven güneş altında
Yiyeceğini taştan çıkaran
Bulduyuyla yetinip şükreden;
Haydi gel, gel, gel, öyleyse!
Tek bir düşman göremez burada,
Yalnızca kış ve sert havadan başka.

JAQUES

Bak daha dün hayalimi bile kullanmadan yaptığım, bu besteye uyacak bir güfte var, onu sana vereyim.

AMIENS

İyi ben de söylerim.

JAQUES

Şöyle:
Eğer bir gün olur da
İnsan eşeğe dönüşürse
Sapık bir vasiyetname ile

Servetini bırakırsa,
Dukdame, dukdame, dukdame!
Gelsin katılsın bize,
Görsün kendi gibi,
Büyük aptalları kendi gözleriyle.

AMIENS

İyi de “dukdame” neyin nesi?

JAQUES

Eski Yunancada soytarılara “toplanın” çağrısı. Şimdi ben gidip biraz kestirmeye çalışayım; beceremezsem, Mısır’ın bütün ilk doğanlarına* basarım küfrü.

AMIENS

Ben de gidip dükü bulayım. Sofra hazırlandı.

(Ayrı ayrı çıkarlar.)

6. Sahne

(Orman.)

(Orlando ve Adam girerler.)

ADAM

Aziz efendim, artık yürüyecek halim kalmadı. Açlıktan da ölüyorum!

Ben şuraya uzanayım, burası da mezarım olsun. Elveda iyi yürekli efendim.

ORLANDO

Dur, dur bakalım Adam, bu da ne demek? Sen bu kadar çabuk pes eder misin? Biraz soluklan, dinlen, topla kendini. Eğer bu vahşi ve ıssız ormanda yaban hayvanı diye bir şey varsa, ya ona yem olurum ya da onu sana yiyecek olarak getiririm. Ölümüne yakın filan değilsin,

* Tevrat, Mısırdan Çıkış (XII. Bap 29-33) göndermesiyle, üst kademedeki kişilerin geçimsizliği yüzünden sürgün edilip ormanda yaşamak zorunda kaldıklarından, üstü kapalı bir şekilde, kendi durumlarını eleştiriyor. (ç.n.)

sadece kuruyorsun. Hatırım için rahatla; Ölümü kendinden uzakta tut. Hemen dönerim. Eğer sana yiyecek bir şey getiremezsem o zaman ölmene izin veririm, ama eğer ben dönmeden ölürsen, çabamı boşa çıkarırsın. Hah, işte böyle! Canlandın bak! Hemen dönerim. Ama böyle açıkta kalamazsın; son bir gayret, sana sığınacak daha iyi bir yer bulalım. Eğer bu ormanda canlı bir şey varsa aklıktan ölmeyeceksin. Haydi Adam neşelen biraz!

(*Çıkarlar.*)

7. Sahne

(*Orman. Mağaranın önü.*)

(*Sofra kurulmuştur. Büyük dük, Amiens, haydut gibi görünen lordlar girerler.*)

BÜYÜK DÜK

Herhalde, bir hayvana dönüştü;

Çünkü onu hiçbir yerde insan görünümünde bulamıyoruz.

BİRİNCİ LORD

Lordum, az önce buradaydı,

Şarkı dinliyordu, keyfi de yerindeydi.

BÜYÜK DÜK

Kendi kendisiyle ahengi sağlayamamış bir adam,

Demek şimdi birden müziksever oldu,

Bu gidişle, göklerin ahengi* de bozulursa hiç şaşmam.

Gidip bulun onu; söyleyin onunla konuşacaklarım var.

(*Jaques girer.*)

BİRİNCİ LORD

İşte geldi, beni de arama zahmetinden kurtardı.

* Ptoleme sistemindeki astronomik anlayışa göre, dünyanın çevresinde dönen gezegenler, dönüşlerinde ölümlülerin duyamayacağı ahenkli sesler çıkarıyorlardı. (ç.n.)

BÜYÜK DÜK

Oo mösyö umarım iyisinizdir! Ne hayat ama,
Biz zavallı dostlarınızın, arkadaşlığınız için
Hep kur yapmamız gerekiyor!
Bakıyorum keyfiniz de yerinde.

JAQUES

Bir soytarı gördüm, bir soytarı! Ormanda rastladım,
Alaca giysili bir soytarı! –şu işe de bak!–
Ekmek üzerine yemin ederim ki, bir soytarı gördüm,
Yan gelip yatmış, güneşleniyordu
Ve Kader Tanrıçasına iyi niyetle veriştiyordu,
Bayağı sövüp sayıyordu, oysa alaca giysili* bir soytarıydı.
Ona, “İyi sabahlar soytarı,” dedim,
“Hayır bayım,” diye cevap verdi,
“Tanrı kismetimi açana kadar bana soytarı deme.”
Sonra cebinden bir güneş saati çıkardı
Ve donuk gözlerle saate bakarak bilgece bir tavırla,
“Saat on olmuş. Hayat nasıl koşup gidiyor böylece
anlıyoruz.

Bir saat önce dokuzdu, bir saat sonra on bir olacak;
Ve saatten saate olgunlaşıp duruyoruz,
Saatten saate çürüyor çürüyoruz,
Bu hikâye de böyle sürüp gidiyor işte.”
Bu alaca giysili soytarının
Zaman üzerine yaptığı açıklamayı duyunca
Kendimi tutamayıp kahkahayı koyuverdim;
Doğrusu soytarıların bu kadar derin düşürdüklerini
bilmezdim;

Soytarının bu sözlerine bir saat durmadan güldüm.
Hey gidi yüce gönüllü soytarı!
Alaca giysi gibisi yok doğrusu!

BÜYÜK DÜK

Neyin nesiymiş bu soytarı?

* Alacalı giysileri olan soytarılar, daha çok düğünlerin prenslerin soytarılarıydı.
(ç.n.)

JAQUES

Muhteşem bir soytarı! Bir zamanlar saraydaymış;
Dediğine göre, bayanlar genç ve güzelse,
Onu gayet iyi tanırlarmış. Adamın,
Yolculuktan arta kalan bir peksimet gibi kuru zihninde,
Gözlemlerle dolu garip köşeler var,
Yeri geldikçe bu gözlemlerini bölük pörçük ortaya
çıkartıyor.

Ah, keşke ben de soytarı olsaydım!
Bir alaca giysim olsun isterdim.

BÜYÜK DÜK

Bir tane olacak.

JAQUES

Tek dileğim bu. Yeter ki benim akıllı olduğumu sanan
Bütün önyargılarınızı söküp atın kafanızdan.
Bir rüzgâr gibi özgür olmalıyım davranışlarımda,
Canım kime esmek isterse ona esmeliyim;
Çünkü böyledir soytarı denen kişi.
Patavatsızlıklarına en çok kimler gücenirse
En çok onlar gülmeli. Peki ama neden onlar gülmeli?
Bunun nedeni, mahalle kilisesinin yolu gibi besbelli:
Soytarının akıllıca darbesiyle sarsıldığı halde,
Anlamazlıktan gelen aptallık eder bence.
Çünkü o zaman, akıllı kişinin zırvalıkları açılabilir.
Kirli çamaşırlarının ortaya dökülmesi için
Soytarının attığı taşlar bile yeterlidir.
Alaca giysimle donatın beni. İzin verin içimi dökeyim,
O zaman bu hastalıklı dünyanın iltihaplarını kararlılıkla
temizleyeyim,
Yeter ki vereceğim ilacı sabırla kabul etsinler.

BÜYÜK DÜK

Ayıp ayıp! Ne yapmak istediğini ben sana söyleyeyim.

JAQUES

Bir meteliğe bahse girerim ki iyilikten başka bir şey yapmam!

BÜYÜK DÜK

Günahı kınarken bile, günahların en iğrencini işliyorsun.
Sen başına buyruk birisin,
Bedensel dürtülerine hâkim olamayan azgının tekisin,
Kayıtsız yaşayışın yüzünden
Kaptığın ne kadar yara, bere, hastalık varsa
Şimdi hepsini bütün öteki insanlara bulaştırmak istiyorsun.

JAQUES

Yoo, kibir denen şeyi öven kişi,
Nasıl yıkabilir tek kişiye kabahati?
Kendiliğinden gücü tükenip yatışana dek
Denizler gibi kabararak yükselmiyor mu?
Şehirde hangi kadın, yani gösterişe düşkün kadın
Değersiz omuzlarında prenseslere yaraşan giysiler
taşımıyor?

Eğer komşusu da aynen kendi gibiye,
Hangi kadın, beni mi kastettiniz, diyebilir?
En aşağılık işte çalışan biri çıkıp ona sataştığımı sanarak
Şık giysilerimin parasını sen mi verdin, diye çıkışabilir,
Ama bana çıkışırken, tam sözünü ettiğim türden
Bir budala olduğunu açığa vuramaz mı?
Buyurun bakalım! Nasılmış!
Görelim, kime dil uzatıp haksızlık etmişim!
Eğer söylediklerim doğruysa, o kendine haksızlık etmiştir.
Eğer masumsa, o zaman benim sataşmam
Hiç kimseye dokunmadan
Yaban kazları gibi uçup gitmiş demektir.
Şu gelen de kim?

(Orlando yalınkılıç girer.)

ORLANDO

Derhal yemeği bırakın!

JAQUES

Ama henüz hiçbir şey yemedim ki.

ORLANDO

Olsun, önce aç olanlar yiyecek.

JAQUES

Bu horoz da nereden çıktı?

BÜYÜK DÜK

Bakıyorum da, görgü denen şeyden nasibini almamışsın,
Çektiğin sıkıntılardan mı böyle küstahsın,
Yoksa hep böyle yol yordam bilmez biri misin?

ORLANDO

İlk görüşte duygularımı anladınız;
Çektiğim sıkıntıların dikenli ucu
Nezaket denen şeyi benden aldı götürdü.
Oysa ben kentte büyüdüm, görgü nedir bilirim.
Ama yine söylüyorum, kımıldamayın;
Benim sorunum halledilinceye kadar
O meyvelerden birine dokunan ölür.

JAQUES

Eğer akılla halledilmezse bu kez ben ölürüm.

BÜYÜK DÜK

Ne istiyorsunuz? Bizi iyiliğe zorlamak yerine,
İyilikle zorlarsanız daha iyi olur.

ORLANDO

Açlıktan ölmek üzereyim, bana yiyecek bir şeyler verin!

BÜYÜK DÜK

Gelin oturun, karnınızı doyurun, soframıza hoş geldiniz.

ORLANDO

Ne kadar nazıksınız! Ne olur bağışlayın beni.
Buralarda her şeyin vahşi olduğunu sanıyordum,
Bu yüzden, böyle sert ve otoriter bir tavır takındım.
Bu geçit vermez ormanda, dalların hüznünlü gölgesinde,
Zamanın sürünerek giden saatlerine aldırmadan yaşayan
Sizler kim olursanız olun,
Daha iyi günler gördüyseniz,
Kilise çanlarının çaldığı yerlerde yaşadıysanız,
İyi bir kimsenin sofrasında konuk olduysanız,
Gözlerinizden akan yaşı sildiyseniz
Ve merhamet etmeyi ve görmeyi biliyorsanız,

O zaman izin verin benim zorlamam nezaket olsun;
İşte bunu umarak ve yüzüm kızarak
Kılıcımı kınına koyuyorum.

BÜYÜK DÜK

Daha iyi günler gördüğümüz doğru,
Kiliseye çok gittik, kutsal çanların sesiyle,
İyi insanların sofrasında da oturduk,
Merhametten dolan gözyaşlarımızı çok kez sildik;
Onun için, otur şuraya ve rahatla,
Neye ihtiyacın varsa çekinmeden söyle
Elimizden gelen yardımı yapmaya hazırız sana.

ORLANDO

Öyleyse, yiyeceğinizden ayırın birazını,
Bu arada, ben de bir ana geyik gibi,
Yavruma yiyecek götüreyim; zavallı bir ihtiyar var,
Sırf bana olan sevgisinden yorgunluğunu göstermeden
Topallayarak peşimden geldi.
Yaşlılıktan ve açlıktan perişan bir durumda,
Boğazımdan bir lokma geçmez onun karnını doyurmadan.

BÜYÜK DÜK

Hemen gidip bul onu,
Sen dönünceye kadar bir şeye dokunmayız.

ORLANDO

Teşekkür ederim bu iyiliksever yardımınız için
Tanrı sizden razı olsun.

(Çıkar.)

BÜYÜK DÜK

Görüyorsunuz, mutsuz olan yalnızca bizler değiliz.
Bu uçsuz bucaksız, evrensel tiyatroda
Bizim oynadığımızdan da acıklı sahneler var.

JAQUES

Bütün dünya bir sahnedir,
Kadın, erkek bütün insanlar da oyuncular.
Her birinin giriş ve çıkış zamanları vardır.

Her insan kısa ömrü içinde çeşitli roller oynar.
Ve yedi perdeye bölünmüştür hayatı:
Birinci perdede bebektir;
Sütünesinin kollarında salyalarını akıtarak ağlar.
Sonra sızıldanan bir okullu;
Sırtında çantası, tertemiz sabahlık yüzü ile isteksiz,
Sümüklü böcek gibi sürünerek okula gider.
Ve sonra âşıktır; fırın gibi derinden nefes alır,
Sevgilisinin kaşına türküler düzer.
Sonra pars bıyıklı bir askerdir,
Ağzında garip küfürler, kendi onuru üzerine titrer,
Çabuk kızıp kavgaya girer,
Su kabarcığından farksız şanı şöreti top ağzında bile arar.
Sonra da herkese adalet dağıtan biri;
Saygındır, toparlak göbeği besili bir piliçle astarlanmıştır.
Bakışları sert, sakalı usulünce kesilmiş,
Ukala bilgelikleri, herkesin kullanabileceği örnekleri
boldur.

Böylece kendi rolünü oynar.
Altıncı perde, burnunda gözlük, yanında kese, yaşlı biri;
Eskimesin diye sakladığı pantolonu
Sıska bacaklarına büsbütün bol gelir;
Bedeni kurumuş, ayağı terlikli bir soytarı halini alır.
Kalın erkek sesi, tekrar çocuk sesi gibi incelerek düdüğü
sesine döner.

Ve son perde:

Bu acı ve aynı zamanda coşkulu hikâyeyi sonuçlandıran
bölümdür;

İkinci bebeklik dönemidir; tam bir unutulmuşluktur:
Gözsüz, dişsiz, hiçbir şeysiz.

(Orlando ile Adam girerler.)

BÜYÜK DÜK

Hoş geldiniz. Saygıdeğer yükünü bırak yere,
Yesin yemeğini.

ORLANDO

Onun adına size minnettarım.

ADAM

Doğrusu bu gerekliydi.

Hiç mecalim yok kendi adıma minnetimi göstermek için.

BÜYÜK DÜK

Hoş geldiniz, haydi başlayın,

Şu anda başınıza gelenleri sormayacağım,

Sizi rahat bırakacağım.

Haydi şimdi biraz müzik;

Sevgili yeğenim, haydi şarkı söyleyin bize.

AMIENS

(*Şarkı söyler*)

Es, uğulda sen kış rüzgârı,

İnsanların nankörlüğü gibi

İnsafsız değilsin sen.

Soluğun haşın de olsa,

Keskin değildir dişlerin,

Çünkü görünmezsın ortada.

Hey ho, şarkı söyle, hey ho!

Söyle yemyeşil ağaçlara!

Çoğu dostluk aldatıcıdır,

Çoğu aşk çılgınlıktır:

Öyleyse hey ho, hey ho!

Aldırma keyfine bak,

Yine de güzeldir yaşamak.

Dondur beni keskin ayaz,

Tır tır titretsen bile

Unutulan iyilikler kadar

İşleyemezsin içime.

Kaskatı dondursan da

İğnen incitemez asla

Zamanla dostu unutanlar kadar.

Hey ho, hey ho! vb.

BÜYÜK DÜK

Eğer söylediğiniz gibi
Sevgili Sir Rowland'ın oğluysanız,
Ve simanızda, babanızın çizgilerini gören
Gözlerim yanılmıyorsa,
Gerçekten hoş geldiniz buraya.
Ben babanızı seven düküm.
Hikâyenizin gerisini dinlemek için
Geliniz mağarama geçelim.
İyi yürekli ihtiyar, efendin gibi
Sen de hoş geldin.
Koluna girip yardımcı olun ona.
Haydi elinizi verin,
Anlatın neler geldi başınıza.
(Çıkarlar.)

III. Perde

1. Sahne

(*Sarayda bir salon.*)

(*Dük Frederick, lordlar ve Oliver girerler.*)

DÜK

Demek onu bir daha görmediniz?
Bayım, bayım, olacak şey değil bu!
Eğer benim merhametli, iyi tarafıma gelmeseydi,
Sen buradayken öç almak için
Burada olmayan birini boşuna beklemezdim.
Ama sözlerime dikkat et!
Neredeyse, bul kardeşini buraya getir,
İstersen mumla ara;
Sana on iki ay süre; ölü ya da diri onu bana getir;
Ya da bir daha sakın döneyim deme,
Bizim topraklarımızda yaşamayı aklına getirme.
Senin olduğunu iddia ettiğin arazilerine
Ve mallarına el koyuyoruz; ta ki kardeşin gelip
Kendi ağzıyla seni temize çıkarana
Ve bizim, senin hakkındaki kuşularımızı giderene kadar.

OLIVER

Ah, yüce efendimiz bu konuda
Keşke yüreğimi okuyabilseydiniz!
Ben kardeşimi hiçbir zaman sevmedim.

DÜK

Bu senin daha da kötü olduğunu gösterir!
Atın şunu dışarı. Görevlilere söyleyin,
Nesi var nesi yoksa bir değerlendirme yapsınlar.
Bu işi çabucak bitirin, bu herifi de defedin gitsin.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Orman. Koyun ağılı yakını.)

(Orlando girer ve bir kâğıdı ağaca tutturur.)

ORLANDO

Aşkımın tanığı dizelerim, asılı kalın orada
Ey sen üç taçlı Gece Kraliçesi*
Yukarıdaki soluk kürenden bak
Ve araştıır o bakire gözlerinin
Tüm yaşamıma hükmeden şu avcının adını.
Ah Rosalind! Benim şiir defterim olacak bu ağaçlar,
Bu ormanda yaşayan herkes görsün diye senin erdemlerini
Senin için düşündüklerimi kazıyacağım kabuklarına.
Koş Orlando, koş! Yaz her bir ağaca
Güzel, tertemiz, tariflere sığmayan sevgilini.
(Çıkar. Corin ile soytarı Touchstone girerler.)

CORIN

Sizce bu çoban hayatı nasıl Bay Touchstone?

TOUCHSTONE

Doğrusu bir çoban için gayet iyi, ama bir çoban hayatı olarak beş para etmez. Kavga gürültüden uzak olduğu için hoşuma gidiyor; ama insan kendini garip hissettiği için berbat mı berbat. Hayat kırdı geçtiği için oldukça keyifli; ama sarayda olmadığın için oldukça tekdüze ve sıkıcı. Sade bir hayat olduğu için karakterime uygun;

* Ay Tanrıçaları Proserpine, Cynthia ve Diana'ya gönderme. (ç.n.)

ama çeşit olmadığı için mideme ters düşüyor. Felsefeden anlar mısın, çoban?

CORIN

Pek anlamam, ama şu kadarını bilirim: İnsan ne kadar hastaysa o kadar rahatsızdır; parası, malı ve keyfi olmayan üç iyi dosttan yoksun olur; yağmur ıslatmak, ateş yakmak içindir; otlağın iyisi koyunları semirtir; gece karanlığının en büyük sebebi güneşin olmayışıdır; doğadan bir şeyler öğrenmeyen ve çevreden bilgi edinmeyen insan ya iyi yetişmediğinden şikâyet edebilir ya da çok budala bir soydan geliyordur.

TOUCHSTONE

Vay be, meğer adam doğuştan filozofmuş. Hiç sarayda bulundun mu çoban?

CORIN

Doğrusu hayır.

TOUCHSTONE

Öyleyse sen lanetlisin.

CORIN

Yok canım, umarım değilimdir.

TOUCHSTONE

Evet lanetlisin, iyi pişmemiş bir yumurta gibi bir yanın çiğ kalmış.

CORIN

Hiç sarayda bulunmadığımı için mi? Nedeni bu mu yani?

TOUCHSTONE

Sarayda bulunmadıysan görgü kurallarını bilmiyorsun demektir; bu da görgüsüzsun demek; görgüsüzlük kötüdür; kötülük günahdır; günah da lanetlenmeye neden olur. Durumun tehlikeli çoban.

CORIN

Hiç de değil Touchstone. Sarayda köylü gibi davranan nasıl tuhaf görünürse, köy yerinde de saray görgüsü o kadar gülünçtür. Dediğine göre, sarayda selam verilmez-

miş, el öpermişsin. Saraylılar çoban olsaydı bu kibarlık kirli bir alışkanlık olurdu.

TOUCHSTONE

Kısaca kanıtlı. Haydi bir örnek ver.

CORIN

Olur, bak biz her zaman kuzuları elleyip dururuz, kuzuların postu da yağlıdır.

TOUCHSTONE

Ne yani saraylının elleri terlemez mi? Koyunun yağı da insanın teri gibi sağlıklı değil mi? Olmadı, yarım yamalak oldu. Daha iyi bir kanıt bul.

CORIN

Ayrıca bizim ellerimiz nasırlıdır.

TOUCHSTONE

İyi ya, dudakların daha çabuk hisseder. Yine olmadı! Daha sağlam bir kanıt gerekiyor.

CORIN

Sonra ellerimiz koyunların yaralarına sürdüğümüz katranla kirlenir. Bu katranlı eli mi öpelim şimdi? Oysa saraylının eli misk gibi kokar.

TOUCHSTONE

Sığ bir adamsın! Senden toprak kurtlarına iyi yem olur. Bir bilenden öğren, şimdi söylediklerimi dikkate al: O misk dediğin şey katrandan daha pis bir yerden çıkarılır... kedinin gerisinden elde edilen bir salgıdan. Haydi şimdi daha iyi bir kanıt bul çoban.

CORIN

Senin aklın benim için fazla saraylı kaçtı. Pes ediyorum.

TOUCHSTONE

Lanetlenmiş olarak mı pes ediyorsun? Senin gibi sığ düşünenlerin Tanrı yardımcısı olsun! Sen henüz yabanisin, Tanrı seni ıslah etsin.

CORIN

Efendim, ben gerçek bir ırgatım; yiyeceğimi giyeceğimi kendim kazanırım; kimseye kin gütmem, kimsenin mut-

luluğunu kıskanmam; herkesin iyiliğini isterim, kendi yağım la pişerim; en büyük övücüm koyunlarımla otlatması, kuzularımın süt emmesidir.

TOUCHSTONE

Buyurun bakalım, işte bir günahın daha çıktı ortaya: yaptığın koyunlarla koçları bir araya getirip onları çiftleştirerek hayatını kazanmak; kösemene pezevenklik eden biri; daha on iki aylık dişiye eğri kafalı, boynuzlu koça peşkeş çekiyorsun. Eğer sen de bunun yüzünden lanetlenmezsen, şeytan yanına çoban bulamayacak demek; ben senin için bir kurtuluş yolu göremiyorum.

CORIN

İşte yeni hanımımın erkek kardeşi, genç Bay Ganymede geliyor.

(*Rosalind elindeki kâğıdı okuyarak girer.*)

ROSALIND

“Doğudan ta batı Hint Adaları’na,
Erişecek mücevher yoktur Rosalind’e.
Erdemleri binmiş rüzgârın sırtına,
Rosalind’i taşıyor dünyanın bir ucuna.
En parlak tablolar bile aslında,
Donuk kalır Rosalind’in yanında.
Rosalind’in o güzel yüzü karşısında
Başka bir yüz gelir mi insanın aklına?”

TOUCHSTONE

Sekiz yıl durmaksızın bu uyaklardan çıkarırım size, akşam yemekleriyle uyku saatleri dışında elbet. Tıpkı pazara yağ satmaya giden satıcı kadınların bindiği atın nal sesleri gibi yahu.

ROSALIND

Defol soytarı!

TOUCHSTONE

İşte size bir örnek:

Eğer erkek geyik dışısından yoksunsa,

İyi olur gidip Rosalind'i arasa.
Kedi kendi türünün arkasındaysa,
Rosalind'in yapacağı da bu olsa.
Kış giysileri konmalı sıraya
Aynı şeyi yapmalı Rosalind de.
Ekin biçmenin sonu sarıp demet yapmaktır,
Rosalind'in sonu arabaya bağlanmaktır.
En tatlı cevizin kabuğu en ekşisidir,
Rosalind da işte böyle bir cevizdir.
En güzel gülü buldum diyen biri
Bulur Rosalind ile aşkın dikenini.
Uyakların eşkin gidişi derim ben buna.
Bunlarla ne diye kendinizi zehirliyorsunuz?

ROSALIND

Kes sesini duygusuz soytarı! Bunları ağaçta buldum.

TOUCHSTONE

Demek o ağaç kötü meyve veriyormuş.

ROSALIND

Ben de onu senin gibi bir gevezeyle, sonra da muşmula-
layla aşılarım. Sen de ülkenin en turfanda meyvesi olur,
muşmula gibi olgunlaşmadan çürüyüp gidersin.

TOUCHSTONE

Diyeceğinizi dediniz, akıllıca mıydı, değil miydi; bıraka-
lım ona orman karar versin.

(*Celia elindeki kâğıdı okuyarak girer.*)

CELIA

"İnsanlar yok diye bu yabanda
Niye ıssız olsun burası?
Astım mı sözleri her ağaca,
Uygarlaşır ormanın her yanı:
Kimi yaşamı kısa bulur,
Hac yolunda gezer durur,
Görürsün, bir baktın mı arkana
İnsan ömrünün tamamı

Bir arpa boyu yoldur yalnızca;
Kimi üzüdür bozulan yeminlere
Dostla dost arasında;
Ama dalların en güzeline
Ya da her cümlemin sonuna
Yazacağım “Rosalinda” diye,
Okuyan herkes bilsin ki,
Tanrı, perilerin özünü almış
Bu minik evrene sığdırmış sanki.
Tanrı doğayı görevlendirmiş,
Doğada ne kadar güzellik varsa
Hepsi bu bedene dolsun demiş;
Doğa de hemen işe girişmiş,
Helen’in yüreğini değil, yüzünü damıtmış,
Kleopatra’nın görkemini,
Atalanta’nın en iyi niteliklerini,
Ağırbaşlı Lucretia’nın ölçülü karakterini almış.
Böylece ilahi kurul,
Yüzler, gözler ve yürekler arasından
En iyilerini seçip Rosalind’i yaratmış.
Tanrı bütün bu nimetleri Rosalind’e vermiş,
Bana da ömür boyu ona kul köle olmak kalmış.”

ROSALIND

Ey yüce Jüpiter! Bu yavan aşk sözlerini biz kullarına nasıl
layık gördün! “Sabır ya kullarım,” diye bizi uyarmadın da!

CELIA

Hey siz! Uzaklaşın buradan. Çoban gidin buradan. Siz
de onunla gidin bayım.

TOUCHSTONE

Haydi çoban, her ne kadar taşıyacak malzememiz olma-
sa da pılımızı pırtımızı toplayıp onurumuzla ricat edelim.

(*Corin ve Touchstone çıkarlar.*)

CELIA

Bu şiirlere hiç rastladın mı?

ROSALIND

Evet, hepsine; daha başkası da var; hatta bazılarında şiire fazla gelen dizeler vardı.

CELIA

Olsun, dizeler uyakları taşır.

ROSALIND

Evet, ama dizeler topallıyordu, uyak olmadan kendilerini taşıyacak halleri yoktu; onun için şiir olarak aksıyorlar.

CELIA

Peki ama adının böyle dallara asılıp ağaçlara kazınmasına hiç şaşırmadın mı?

ROSALIND

Sen şimdi gelinceye kadar, dokuz günün yedisinde önce şaşırdım, sonra alıştım. Bak bir palmiye ağacında ne buldum. Pythagoras döneminde bir İrlanda faresi* olduğum günlerden bu yana, kimse bana böyle maniler düzmemişti; o günleri zar zor hatırlıyorum.

CELIA

Bunları kimin yazdığı hakkında bir fikrin var mı?

ROSALIND

Bir erkek mi?

CELIA

Hani bir zamanlar boynuna taktığın zinciri ona vermiştin. Yüzün mü kızardı?

ROSALIND

Ne olur söyle kim?

CELIA

Ah Tanrım! Dost dosta kavuşmaz, ama bir depremle dağ dağa kavuşur.

ROSALIND

Haydi söyle, kim?

* İrlandalı büyücülerin şiir yoluyla fare, hatta insan öldürülebildiklerine inanılıyordu; bu da İngilizlerin İrlandalıları alaya almak için çıkardıkları bir söylentiydi. (ç.n.)

CELIA

Bu mümkün mü acaba?

ROSALIND

Meraktan çatlayacağım, kim olduğunu söyle ne olur.

CELIA

Harika hem de ne harika! Harikaların harikası! Müthiş bir şey! Akıl ermez bir şey!

ROSALIND

Tanrı kadınlığımı korusun! Erkek kılığına girdim diye, hep yelek pantolon giyecek değilim ya. Bir saniye daha oyalanırsan, kendimi Güney Okyanusu'nun tamamını keşfetmek için uzun bir yolculuğa çıkmış gibi hissedeceğim kendimi. Ne olur söyle artık kim olduğunu. Çabuk söyle. Keşke kekeme olsaydın da, şu gizemli adam, dar ağızlı şişeden şarap akar gibi çıksaydı ağzından; ya hepsi bir anda ya da hiç. Yalvarırım çıkar şu mantarı ağzından da içeyim oradan.

CELIA

O zaman midende bir adam olur ama.

ROSALIND

Tanrı yapımı mı? Nasıl bir adam? Kafasına şapka, çenesine sakal yakışan biri mi?

CELIA

Eh az bir şey sakalı var.

ROSALIND

Şükretmesini bilirse, Tanrı daha fazlasını verir! Adamı tarif etmekte gecikmezsen, ben de sakalının çıkmasını beklerim.

CELIA

Genç Orlando, hani geçenlerde, o güreşçiye yere vururken aynı anda senin de yüreğini vuran şu genç.

ROSALIND

Öf, alaycılar! Şeytan alsın! Ciddi ol, doğruyu söyle.

CELIA

Yemin ederim kuzin, o işte.

ROSALIND

Orlando mu?

CELIA

Orlando.

ROSALIND

Eyvah eyvah! Bu yelek ve pantolonu ne yapacağım şimdi? Onu gördüğünde ne yapıyordu? Ne dedi? Nasıl görünüyordu? Nereye gitti? Burada ne işi varmış? Beni sordu mu? Nerede kalıyormuş? Senden nasıl ayrıldı? Bir daha ne zaman göreceksin? Tek kelimeyle cevap ver.

CELIA

O zaman sen de bana Gargantua ağzı ver; benim ağzım insan ölçülerine göre olduğundan bu kelime biraz büyük gelecek. Bu sorduklarına evet hayır diye cevap versem bile yine başa çıkamam.

ROSALIND

Ama benim bu ormanda olduğumu ve erkek kılığına girdiğimi biliyor mu? Güreş gününde gördüğümüz gibi yakışıklı mıydı?

CELIA

Âşıkların sorularını cevaplamak toz zerreciklerini saymak kadar kolaymış doğrusu; en iyisi, ben sana onu nasıl bulduğumu anlatıp tadımlık bir şey sunayım; sen de bunun tadını çıkar. Bir ağacın altındaydı, yere düşmüş meşe palamudu gibi uzanmıştı.

ROSALIND

Düşen meyveye bakılırsa, herhalde Jüpiter'in ağacı olmalı.

CELIA

Biraz dinleyin ama sevgili bayan.

ROSALIND

Devam et.

CELIA

Yaralı bir şövalye gibi uzanmış yatıyordu.

ROSALIND

Aslında acıklı bir manzara, ama süslemiştir yattığı yeri.

CELIA

Şu diline “çüş” de, ne olur. Yerli yersiz sıçrayıp oynuyor.
Avcı gibi giyinmişti.

ROSALIND

Eyvah! Yüreğimden vuracak beni.

CELIA

Şarkımı korosuz söyleseydim keşke. Ahengimi bozuyor-
sun.

ROSALIND

Kadın olduğumu bilmiyor musun? Aklıma geleni söyle-
rim. Haydi tatlım, devam et.

CELIA

Hevesimi kaçırıyorsun.

(Orlando ile Jaques girerler.)

Dur, bu gelen o değil mi?

ROSALIND

Evet o! Kenara çekilip dinleyelim.

(Bir kenara çekilirler.)

JAQUES

Arkadaşlığınız için teşekkür ederim, ama aslında yalnız
kalmayı tercih ederim.

ORLANDO

Ben de öyle; âdet yerini bulsun diye ben de arkadaşlığınız
için size teşekkür ederim.

JAQUES

Haydi uğurlar olsun! Mümkün olduğunca az görüşelim.

ORLANDO

Bence de; daha iyisi, birbirimize yabancı olmak.

JAQUES

Yalnız sizden bir ricam var: Aşk dizelerinizle ağaçlara za-
rar vermeyin lütfen.

ORLANDO

Benim de sizden bir ricam var: Şiirlerimi kötü niyetle
okuyup onlara zarar vermeyin, bırakın.

JAQUES

Sevdiğinizin adı Rosalind miydi?

ORLANDO

Evet öyle.

JAQUES

Adı hiç hoşuma gitmedi.

ORLANDO

Vaftiz edilirken adı sizin hoşunuza gider mi diye düşünmediler herhalde.

JAQUES

Boyuna kadar?

ORLANDO

Tam yüreğimin hizasında.

JAQUES

Cevaplarınız hoş olduğu kadar basmakalıp. Sanırım epey sarraf karısı tanıdınız ve bu lafları yüzüklerin içine yazılan manilerden öğrendiniz.

ORLANDO

Bilemediniz işte; onları ucuz duvar örtülerindeki manilerden öğrendim, tıpkı sizin soruları öğrendiğiniz gibi.

JAQUES

Kıvrak bir zekânız var; Atalanta'nın topuklarından yapılmış olmalı. Şöyle oturalım mı? Oturalım da dünya denen sevgiimize ve sefaletimize biraz veriştirelim.

ORLANDO

Kendimden başka, yeryüzünde yaşayan hiç bir yaratığa veriştirmem; ben kusurlarımı bilirim.

JAQUES

Sizin en büyük kusurunuz âşık olmanız.

ORLANDO

Bu kusurumu sizin en iyi yanınıza değiştirmem. Sıkıldım artık sizden.

JAQUES

İnanın aslında ben bir soytarı arıyordum, sizi buldum.

ORLANDO

O derede boğuldu. Eğilip dereye bakın onu görürsünüz.

JAQUES

Orada kendimi görürüm.

ORLANDO

Herhalde, göreceğiniz ya bir soytarının yüzü olur ya da bir sıfır.

JAQUES

Sizi daha fazla çekemem artık. Hoşça kalın Sinyor Karasevda.

ORLANDO

Gitmenize sevindim. Güle güle Sinyor Melankoli.

(Jaques çıkar. Celia ile Rosalind öne gelirler.)

ROSALIND

(Alçak sesle Celia'ya)

Bak, şimdi onunla küstah bir uşak gibi konuşup biraz dalga geçeceğim. Hey ormancı beni duyuyor musun?

ORLANDO

Öyle olayım bakalım. Ne istiyorsunuz?

ROSALIND

Söyler misiniz saat kaç?

ORLANDO

Günün hangi zamanı diye sorsanız daha doğru olur. Ormanda saat ne arar?

ROSALIND

Demek ki ormanda sevdalı kimse yok; olsaydı her dakika iç çekip inleyerek zamanın tembel adımlarını saat gibi izlerdi.

ORLANDO

Neden zamanın hızla adımları olmasın? Bu daha uygun olmaz mıydı?

ROSALIND

Hiç olmazdı efendim. Zamanın adımları kişiye göre değişir. Kimiyle rahvan, kimiyle tırıs, kimiyle dört nala gider, kimiyle de yerinde sayar.

ORLANDO

Peki söyler misiniz, kimle tırıs gider?

ROSALIND

Genç kızlarla; söz kesilen günle düğün arasında sıkı tırıs gider. Bu süre yedi güne, o kadar sıkı gider ki, zaman kişiye yedi yıl gibi gelir.

ORLANDO

Kimle rahvan gider?

ROSALIND

Latince bilmeyen rahiple, bir de gut hastalığı olmayan zenginle; bunlardan biri çalışmadığı için uyur, ötekisi de acı çekmediği için mutlu yaşar; birinin sırtında gereksiz öğrenme yükü yoktur, ötekisiyse ağır bir parasızlığı tatmadığı için yükün verdiği yorgunluğu bilmez. Bunların zamanı rahvan geçer.

ORLANDO

Peki ya kimle dörtlale gider?

ROSALIND

Darağacına götürülen hırsızla; çok yavaş adım attığı halde, çok çabuk ulaşmış gibi gelir ona.

ORLANDO

Kimle yerinde sayar?

ROSALIND

Tatildeki avukatlarla; dönemler arasında uyudukları için, zamanın nasıl geçtiğini fark etmezler.

ORLANDO

Burada nerede kalıyorsunuz akıllı delikanlı?

ROSALIND

Kız kardeşim olan çobanla birlikte ormanın kenarında bir yerde, etekliğin kenarındaki dantel gibi.

ORLANDO

Buranın yerlisi misiniz?

ROSALIND

Evet, doğduğu yerde yaşayan bir tavşan gibi.

ORLANDO

Konuşman kibar, böyle ücra bir yerde yaşayanın konuşmasına hiç benzemiyor.

ROSALIND

Bunu söyleyen çok oldu. Yaşlı, dindar bir amcam vardı, o öğretti bana düzgün konuşmayı; gençliğinde büyük kentte yaşamış; soyluların âdetlerini öğrenmiş, âşık olmuş. Kadınlar hakkında o kadar çok şey konuşurdu ki, kadın olmadığımı şükrediyorum. Onların hoppalıklarını, sadakatsizliklerini anlatır dururdu.

ORLANDO

Kadınların özellikle hangi kusurlarından söz ederdi hatırlıyor musun?

ROSALIND

Özel bir şey yok. Hepsi yarım peni gibi birbirinin aynıymış; erkeğin kusuru onunla eşleşinceye kadar, o kusurlar insana korkunç gelirmiş.

ORLANDO

Rica etsem sayar mısınız birkaçını?

ROSALIND

Olmaz, hasta olmayana boşuna ilaç vermem ben. Ormanda bir adam var, dolaşıp ne kadar körpe ağaç varsa gövdelerine “Rosalind” diye yazıp onlara zarar veriyor; alıçlara uzun şiiirler, böğürtlen çalılarına ağıtlar ilıştırıyor. Adam, hepsinde Rosalind adını ilâhlaştırmış. Şu aşk tacirine bir rastlarsam, ona bazı öğütlerim olacak, çünkü anlaşılan adamcağız aşk hummasıyla kıvranıp duruyor.

ORLANDO

O aşk humması içinde kıvranan benim işte. Ne olur bu derdimin dermanını söyleyin.

ROSALIND

Amcamın sözünü ettiği emarelerden hiçbiri sizde yok. O bana âşıkları nasıl tanıyacağımı öğretmişti. Ama sizin öyle hasır kafeste hapsedilmiş gibi bir haliniz yok.

ORLANDO

Neymiş o emareler?

ROSALIND

Çökük avurtlar ki siz öyle değilsiniz; mor halkalı, içeri kaçmış gözler ki sizde yok; konuşmaktan hoşlanmayan biri, siz öyle değilsiniz; bakımsız bir sakal, o da sizde yok. Ama bunun için sizi bağışlayabilirim, çünkü sakalınız gerçekten küçük kardeşe verilen cep harçlığı kadar. Hem sonra, pantolonunuz askısız, başlığınız şeritsiz, gömleğinizin manşeti iliklenmemiş, pabucunuz bağlanmamış olmalı, her yanınızda kayıtsızlık görülmeli. Oysa siz hiç de böyle biri değilsiniz: İki dirhem bir çekirdeksiniz. Bence siz başka birini sevmekten çok kendinize âşıksınız.

ORLANDO

Yakışıklı delikanlı, keşke size inandırabilseydim âşık olduğuma.

ROSALIND

Beni inandırmak mı? Kimi seviyorsanız onu inandırmaya bakın, ama dikkatli olun, size inansa bile bunu açığa vurmaz olabilir. Bu, kadınların kendi vicdanlarına yalan söyleme özelliğidir. Tanrı aşkına doğru söyleyin, ağaçlara o şiirleri asıp Rosalind'i göklere çıkaran gerçekten siz misiniz?

ORLANDO

Rosalind'in bembeyaz elleri üzerine yemin ederim ki, o benim delikanlı, o bahtsız kişi benim.

ROSALIND

Yani ona şiirlerinizde yazdığınız kadar âşık mısınız?

ORLANDO

Ne şiir ne de söz aşkıyı anlatmaya yeter.

ROSALIND

Aşk delilikten başka bir şey değil; deliler nasıl karanlık odaya konup kırbaçlanıyorsa bence âşıklara da aynı şey

yapılmalı; âşıklar neden aynı şekilde cezalandırılıp iyileştirilmiyor dersin peki? Bu delilik o kadar yaygın ki, kırbacı vuracak kişiler de âşık oluyor. Yine de ben o çılgınları öğütlerimle iyileştirebilirim.

ORLANDO

Hiç iyileştirdiğiniz oldu mu?

ROSALIND

Evet, bir kişiyi. Şöyle: Önce beni sevgilisi olarak düşünmesini istedim ve her gün gelip bana kur yapmasını söyledim. O sırada ben kaprisli, hüzünlü, biraz kadınsı, değişken, arzulu, sevecen, gururlu, hayal kuran, havai, saçma sapan, bir yere bağlanamayan, bol bol ağlayan, bol bol gülen biriydim. Her duygunun ifadesini takındım, ama hiçbir içten değildi. Tıpkı bütün erkek ve kız çocuklarda olduğu gibi, birini bir sevdim, bir sevmedim, bir üzerine düştüm, bir uzaklaştım; bir iyi karşıladım, bir reddettim; onun için bir gözyaşı döktüm, bir yüzüne tükürdüm. Sonunda o, çılgınca aşk hastalığından kurtuldu, gerçek deliliğe yakalandı, dünyadan elini eteğini çekti, bir keşiş hayatı yaşamaya başladı. İşte onu böyle iyileştirdim. Ben de sizin ciğerinizi aynı şekilde temizleyip koyun yüreği gibi tertemiz ve sapasağlam yaparım, içinde tek bir aşk lekesi bile kalmaz.

ORLANDO

Ama ben iyileşmek istemiyorum ki.

ROSALIND

Sizi iyileştirebilirim, yeter ki bana Rosalind deyin ve her gün kulübeme gelin.

ORLANDO

Aşkım üzerine yemin ederim ki gelirim! Kulübeniz nerede?

ROSALIND

Gelin benimle, size göstereyim; bu arada siz de bana ormanda nerede kaldığınızı söylersiniz. Geliyor musunuz?

ORLANDO

Tüm yüreğimle delikanlı.

ROSALIND

Yoo ama bana Rosalind demelisiniz. Haydi kardeşim, geliyor musun?

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Orman. Koyun ağılının yakınında bir yer.)

(Touchstone, Audrey girerler; arka planda Jaques.)

TOUCHSTONE

Çabuk yürü Audrey. Keçilerini ben getiririm. Ee, söyle bakalım Audrey, beni kendine uygun buluyor musun? Bu kaba saba endamım hoşuna gidiyor mu?

AUDREY

Endam mı? Tanrı layığını versin! Ne endamıymış bu?

TOUCHSTONE

Burada seninle ve keçilerinle geçen hayatım uçarı, zeki ve saygın ozan Ovidius'un Gotlar arasındaki durumuna* benziyor.

JAQUES

(Kendi kendine.)

İşte yerini bulamamış bilgi, Jüpiter'in sazdan kulübeye sığınmasından** da beter bir durum.

TOUCHSTONE

Bir ozanın dizeleri anlaşılmaz, zekâsı çocuk zekâlı biri tarafından es geçilirse, bu, o insan için küçük, pis bir han

-
- * Ovidius Karadeniz kıyısında Gotların yaşadığı topraklara sürgün edilmişti. (ç.n.)
 - ** Ovidius'un Baukis ile Philemon hikâyesinde, Jupiter'in ihtiyarların kulübesine ziyaretine gönderme yapılıyor. (ç.n.)

odasına fazla ücret ödemekten daha öldürücüdür. Ne olurdu, tanrılar seni biraz daha duyarlı yaratsaydı!

AUDREY

Duyarlı ne demek bilmiyorum. Özü de sözü de doğru olana mı denir? Güvenilir mi demek?

TOUCHSTONE

Doğrusu hayır, çünkü en gerçek şiir, en güzel uydurulmuş olanıdır. Âşıklar şiire düşkündürler; şiirlerinde yemin ettikleri şeyi, âşık biri olarak yalandan yaptıkları söylenebilir.

AUDREY

Ee, öyleyse tanrıların beni duyarlı yaratmalarını ister miydin?

TOUCHSTONE

İsterdim doğrusu, çünkü sen namuslu olduğuna yemin ediyorsun. Oysa şair olsaydın yalan söylüyorsun diye biraz umutlanabilirdim.

AUDREY

Namuslu olmamı istemiyor musun?

TOUCHSTONE

Doğrusunu istersen, hayır; yeter ki çirkin olsun, çünkü güzellikle namus yan yana olunca şeker ekilmiş bala benziyor.

JAQUES

(Kendi kendine.)

Kafası işleyen bir kaçık.

AUDREY

Ne yapayım, güzel değilim. O zaman tanrıların beni namuslu yapmalarını isterim.

TOUCHSTONE

Doğrusu namusu çirkin, oynak birine vermek, güzel bir et parçasını pis bir tabağa koyup ziyan etmek gibi bir şey olur.

AUDREY

Tanrılara şükür çirkinim, ama oynak değilim.

TOUCHSTONE

Eh ne yapalım, çirkin olduğun için tanrılara şükre delim. Belki oynaklık da arkadan gelir. Ama ne olursa olsun seninle evleneceğim. Komşu köyün papazı Sir Oliver Martext'le görüştüm. Burada buluşup bizi evlendirmeye söz verdi.

JAQUES

(Kendi kendine.)

Bu buluşmayı mutlaka görmeliyim.

AUDREY

Dilerim tanrılar bizi mutlu etsin!

TOUCHSTONE

Âmin. Yüreksiz biri böyle bir işe girişirken tereddüt edebilirdi: Çünkü burada ağaçlardan başka tapınak, boynuzlu hayvanlardan başka da davetli yok. Ama olsun! Cesaret! Boynuz çirkin bir şeydir, ama kaçınılmazdır. “Çoğu insan, varlığının sınırlı olduğunu fark etmez,” derler. Doğru! Çoğu insanın yaldızlı boynuzları vardır, ama bunların çıktığını fark etmez. Ama bu karısının çeyizidir, kendi malı değil. Boynuz ya? Yalnızca zavallı erkeklerde mi? Yo, yo! O soylu, gösterişli geyiğin en cılızının boynuzları da bir avize gibi aynı büyüklüktedir. Peki, bekâr erkek daha iyi bir durumda mı? Asla! Nasıl surlarla çevrili bir kent her yanı açık bir köyden daha değerliyse, evli bir adamın alını da, bekâr birinin bomboş alnından daha soyludur. Korunacak bir şeyi olmak, savunmasız kalmaktan ne kadar üstünse, bir boynuza sahip olmak da, boynuzsuz olmaktan o kadar değerlidir.

(Köy papazı Oliver Martext girer.)

İşte Sir Oliver de geliyor. Sir Oliver, hoş geldiniz! Bizim işimizi burada ağacın altında mı bitirirsiniz, yoksa kilise-nize mi gideriz?

OLIVER

Burada kadını verecek kimse yok mu?

TOUCHSTONE

Onu kimsenin armağanı olarak kabul edemem.

OLIVER

İyi de birinin vermesi gerekli, yoksa nikâh yasal olmaz.

JAQUES

(Öne çıkarak.)

Siz başlayın, ben veririm.

TOUCHSTONE

Hah iyi akşamlar Bay ... adınız her neyse! Nasılsınız? Son görüştüğümüzden beri iyisinizdir umarım. Tanrı dilediğinizce versin! Sizi gördüğüme çok sevindim. Burada küçük bir oyun peşindeyiz efendim. Yok, rica ederim, şapkanızı giyin!

JAQUES

Evlenecek misin alacalı?

TOUCHSTONE

Nasıl öküzün boynuzu, şahinin zilleri, atın gemi, varsa, efendim, insanın da onlar gibi arzuları var. Bu arzulara gem vuramadığınıza göre... Kumrular nasıl gagalaşıp koklaşıyorlarsa, insan da öylece evlenip gagalaşmak istiyor.

JAQUES

Senin gibi eğitimli biri, böyle dilenci gibi çalı dibinde mi evlenecek? Kiliseye git, evlenmenin ne demek olduğunu sana anlatacak bir rahip bul! Bu herif sizi ancak duvar kaplamalarını tutkalladığı gibi birleştirir. Sonra birinizin kerestesi yaş çıktı mı çatlaklar başlar, yamru yumru olursunuz!

TOUCHSTONE

(Kendi kendine.)

Bilmem, ama nikâhı başkasına kıydıracağıma buna kıydırsam daha iyi olacak; çünkü bu rahip pek yolu yordamı ile evlendireceğe benzemiyor. Usulüyle evlenmemek daha sonra ayrılmak için iyi bir bahane olur.

JAQUES

Benimle gel, sana biraz akıl vereyim.

TOUCHSTONE

Gel sevgili Audrey; evlenelim, yoksa zina olur! Sen de hoşça kal Oliver hazretleri demiyoruz. Onun yerine diyoruz ki:

Ey tatlı Oliver,
Ey palavracı Oliver
Arkada bırakma beni
Bas git buradan!
Haydi güle güle
Nikâha gelmiyorum seninle.

(Jaques, Touchstone ve Audrey çıkarlar.)

OLIVER

Zararı yok; bu gibi akı beş karış havada herifler beni doğru yolumdan çeviremez.

(Çıkar.)

IV. Sahne

(Orman. Koyun ağılının yakını.)

(Rosalind ile Celia girerler.)

ROSALIND

Hiç konuşma benimle! Ağlamak istiyorum.

CELIA

Ağla canım, ama unutma gözyaşları bir erkeğe yakışmaz.

ROSALIND

Ama ağlamak için yeterli sebebim yok mu?

CELIA

İnsanın isteyeceği en iyi sebep sende; onun için ağla.

ROSALIND

Saçının rengi, Yahudanınki gibi kıvılcık.

CELIA

Hayır, Yahudanınkinden daha koyu. Meryem hakkı için, bari öpüşü de Yahuda'nın çocuklarıinki gibi olsun.

ROSALIND

Aslında saçının rengi güzel.

CELIA

Bence rengi harika. Kestane, saçta en güzel renktir.

ROSALIND

Öpüşü de kutsaldır, kutsanmış ekmeğe dokunur gibi.

CELIA

Diana için yapılmış dudaklardan bir çift satın almış. Eline el değmemiş bir rahibe bile daha dindar bir şekilde öpemez; o dudaklarda insan buz gibi namusu hissedebilir.

ROSALIND

Peki ama bu sabah geleceğine yemin ettiği halde, neden hâlâ gelmedi?

CELIA

Bence pek dürüst değil.

ROSALIND

Öyle mi dersin?

CELIA

Evet. Bence o ne yankesici ne de at hırsızı, ama aşkta dürüstlüğü gelince içten değil; kapaklı bir kadeh ya da kurt yemiş bir ceviz kadar boş olduğunu sanıyorum.

ROSALIND

Aşkına güvenilmez mi diyorsun?

CELIA

Severse güvenilir, ama bence âşık değil.

ROSALIND

Sen de duydun, düpedüz yemin etti.

CELIA

Geçmiş başka, bugün başka. Hem âşığın yemini, meyhanecinin yemininden daha sağlam değildir; her ikisi de yanlış hesaba kefil olur. Seninki ormanda, baban dükün adamlarından biri olarak burada.

ROSALIND

Dün düke rastladım, epey konuştuk. Hangi aileden geldiğimi sordu, bende "Sizinki kadar iyi bir aileden,"

dedim. Güldü ve beni serbest bıraktı. Hey Tanrım, Orlando'dan konuşurken ne diye şimdi tutmuş babalar-dan söz ediyoruz!

CELIA

Ah ne kadar harika bir insan şu Orlando! Harika dizeler döktürüyor, harika sözler ediyor, harika yeminler ediyor ve onları harika bir şekilde bozuyor: Oldukça şaşırtıcı. Sevgilisinin yüreğine aykırı bir biçimde savuruyor kargısını; acemi bir silahşor gibi atını yalnızca tek taraftan mahmuzlayınca soylu bir kaz gibi kargısını kırıyor. Yine de yaşın genç ve şaşkın da olsan, her şey harikadır. Gelen de kim?

(Corin girer.)

CORIN

Bayan, bayım, benimle çimenlikte oturduğunuzda,
Sorup durmuştunuz hep bana,
Kim bu aşktan yakınan çoban diye,
Hani övgüler düzüyordu o sevgilisi olacak
Burnu büyük çoban kızına.

CELIA

Ee, ne olmuş ona?

CORIN

Eğer esaslı bir sahne izlemek istiyorsanız,
Bir yanda, gerçek aşkın solgun yüzü,
Öte yanda, kibir ve hor görmenin kızıl alevi.
Buradan biraz ötede.
Eğer görmek istiyorsanız.
Yolu gösteririm ben size.

ROSALIND

Ah evet, haydi gidelim!
Sevgililerin ilişkileri âşık olanları da besler.
Şu sahneyi göster bize
Bir bakarsın, çalışkan bir oyuncu olurum ben de.
(Çıkarlar.)

5. Sahne

(Ormanın bir başka yeri.)

(Silvius ile Phebe girerler.)

SILVIUS

Tatlı Phebe, hor görme beni, ne olur hor görme.
Seni sevmiyorum de, ama bunu sert bir şekilde söyleme.
Ölümü kanıksamış olan cellat bile,
Zavallı adamın boynuna baltayı indirmeden önce,
Kusura bakma der, özür diler.
Kan gölü içinde yaşayıp ölen bu adamdan
Sen nasıl daha katı olabilirsin?

(Rosalind, Celia, arkadan Corin girerler.)

PHEBE

Ben senin celladın olmak istemem.
Senden kaçıyorum, çünkü incitmek istemiyorum seni.
Gözlerin öldürücü bakıyor, diyorsun bana:
Evet, dediğin doğru, büyük bir olasılıkla öyledir;
Dünyanın en kırılgan ve nazik şeyleri oldukları için
Ürkek kapılarını toz zerrelere kapayan gözlere
Zorba, kasap, katil denilebilir!
İşte ben de gönülden surat asıyorum sana;
Gözlerim yaralayabiliyorsa, daha iyisi öldürsünler seni!
Haydi şimdi kendinden geçip bayılsana,
Neden düşmüyorsun yere; niye ölmüyorsun ha?
O zaman utan, utan,
Gözlerin öldürücü bakıyor, diye bırak yalan söylemeyi!
Gözlerimin sende açtığı yarayı göstereceğim haydi.
İğneyle çizsen bir tarafını, izi kalır;
Elini dikenli bir çalıya sürtsen,
Yarası ve izi kalır bir süre avucunda;
Oysa dik bakışlarım hiç de incitmiş benzemiyor seni,
Çünkü eminim öyle incitecek, yaralayacak
Bir güç yoktur gözlerde.

SILVIUS

Canım Phebe, eğer günü birinde ki, o gün belki de yakın
Aşkın gücüyle karşılaşırsan başka bir yüzde
O zaman anlarsın, aşkın keskin okları
Nasıl görünmez yaralar açarmış gönüllerde.

PHEBE

Öyleyse, o güne kadar yanıma yaklaşma,
O gün geldiğinde iğnelersin beni alaylarınla,
Acımazsın bana,
Ama o güne kadar ben acımayacağım sana.

ROSALIND

Ama neden, söyler misin?
Annen nasıl biriydi ki,
Böyle aynı anda hem coşuyor,
Hem bu zavallı adamı küçümsüyorsun?
Güzel değilsen ne olmuş yani?
Görebildiğim kadarıyla,
Karanlıkta yatmaya giderken
Mum ışığı olmadan fark edilecek biri değilsin!
Bunun için mi bu kadar kibirli ve acımasızsın?
Ne demek şimdi bu ha? Ne bakıyorsun bana öyle?
Doğanın piyasaya sürdüğü sıradan malların üstünde
Bir şey göremiyorum sende.
Tanrı korusun, şu işe bak;
Sanırım benim de gözlerimi kamaştırmaya çalışıyor!
Kibirli bayan hiç boşuna umutlanayım deme;
Ne mürekkep karası kaşların yeter, ne ipeksi siyah saçların,
Ne kara boncuk gözlerin, ne de kaymak yanakların;
Bunların hiçbiri duygularımı yumuşatıp
Sana hayran olmamı sağlamaz.
Sen, şaşkın çoban, ne diye koşuyorsun bunun peşinden
Puslu güney rüzgârı gibi,
Rüzgâr ve yağmur altında oflaya poflaya?
Sen yakışıklılıkta onun bin tanesine bedelsin.

Zaten sizin gibi şapşallar yüzünden
Dünya bir sürü çirkin çocukla doluyor.
Onu güzel gösteren aynası değil sensin,
Senin duygularınla, kendini olduğundan güzel görüyor.
Bayan, sen de kendini bil! Diz çök ve Tanrı'ya şükret,
Oruç tut iyi bir adamın sevgisi için;
Dostça kulağına fısıldayayım:
Fırsat yakalamışken satmaya bak kendini!
Öyle her yerde pazar bulacak bir matah değilsin.
Haydi adamdan af dile, onu sev ve kabul et teklifini.
Çirkinlerin en çirkinini kibirli çirkindir.
Haydi sen de bu kızı kabul et çoban. Hoşça kalın!

PHEBE

Yakışıklı delikanlı, ne olur beni bir yıl daha paylasana
böyle.

Senin paylaman şu adamın kur yapmasından daha güzel.

ROSALIND

(*Phebe'ye.*)

Bu adam senin suratsızlığına vuruldu.

(*Silvius'a.*)

Bu kadın da benim öfkeme vuruldu.

Öyleyse o sana ne kadar surat ederse,

Ben de onu o kadar acı sözlerle terslerim.

Niye öyle bakıyorsun bana?

PHEBE

Sana hiç kırılmadığımı göstermek için.

ROSALIND

Sakin bana âşık olayım deme,

Çünkü şarapla edilen yeminlerden daha yalanım ben.

Ayrıca senden hoşlanmadım.

Eğer nerede oturduğumu merak ediyorsanız

Şu ilerdeki zeytinliğin orada.

Kardeşim geliyor musun?

Çoban haydi elini sık onun.

Gel kardeşim. Çoban kızı dön de bir daha bak ona,
Ve kibirli olma! Dünya âlem sana bakacak olsa,
Bu adamdan başka gözü aldanacak kimse çıkmaz inan
bana.

Haydi kendi sürümüze dönelim biz de.
(*Rosalind, Celia ve Corin çıkarlar.*)

PHEBE

Ey ölü çoban, şimdi anlıyorum dizelerinin gücünü:
“Âşık olanlar, ilk görüşte âşık olmadılar mı?”

SILVIUS

Tatlı Phebe...

PHEBE

Ha? Bir şey mi dedin Silvius?

SILVIUS

Tatlı Phebe, acı bana.

PHEBE

Senin için üzgünüm Silvius.

SILVIUS

Üzülen insan, üzmemeyi de bilir.
Aşk yüzünden çektiğim acıya üzülüyorsan eğer,
Aşkını vererek kederimi ve üzüntümü gider.

PHEBE

Sevgim senin zaten, komşuluk da bu değil mi?

SILVIUS

Ben seni istiyorum.

PHEBE

Ama bu açgözlülük olur.
Silvius, bir zamanlar senden nefret ediyordum,
Şimdi de pek seviyor sayılmam.
Ama aşktan o kadar güzel söz ediyorsun ki,
Artık eskisi kadar sıkılmıyorum dostluğundan;
Hatta sana görev bile vereceğim.
Ancak hizmetime girdin diye,
Bunun mutluluğu dışında, sakın karşılık bekleme benden.

• Christopher Marlowe'un *Hero and Leander* adlı yapıtından. (ç.n.)

SILVIUS

Aşkım o kadar kutsal, o kadar mükemmel ki,
Ve ben öyle yoksunum ki lütfundan,
Hasat kaldıran adamın ardından
Kırık tanecikleri bile toplayabilsem,
Kendimi bereketli bir ürün elde etmiş sayacağım.
Arada rastgele bir gülücük atıver bana,
Ben de çalışırım bununla yaşamaya.

PHEBE

Az önce benimle konuşan genci tanıyor musun?

SILVIUS

Pek tanımıyorum, ama sık sık ona rastlıyorum.
Bizim ihtiyar Carlot'un eviyle arazisini satın aldı.

PHEBE

Onu sorduğuma bakıp onu sevdiğimi sanma.
Çocuğumsu bir delikanlı, ama güzel konuşuyor.
Bana ne kelimelerden?
Yine de söylenen kulağa hoş geliyorsa
Bir anlamı oluyor kelimelerin de.
Yakışıklı bir genç –çok da değil–
Ama gururlu olduğu muhakkak; gururu ona yakışıyor.
Bundan esaslı bir erkek çıkar. En güzel yanı teninin rengi,
Dili bir anda yaralıyor, ama gözleri şifa veriyor.
Pek boylu poslu değil, ama yaşına göre uzun.
Bacakları şöyle böyle, ama düzgün.
Dudaklarında hoş bir kırmızılık var;
Yanağındakinden daha olgun, daha canlı bir kırmızı.
Aradaki fark düzgün kırmızıyla, pembe gül rengi kadar.
Öyle kadınlar var ki Silvius,
Onu benim gibi baştan aşağı süzseler,
Neredeyse âşık olabilirler.
Bana gelince, onu ne seviyorum ne de nefret ediyorum;
Ama ondan nefret etmek için daha çok nedenim var.
Bir kere ne hakkı var beni paylamaya?

Neymiş gözlerim karaymış, saçlarım siyahmış filan.
Ayrıca şimdi hatırladım, düpedüz bana hakaret etti.
Ona nasıl da cevap vermedim anlamıyorum. Her neyse,
Yapmadık demek, yapmayacağız demek değildir.
Ona zehir zemberek bir mektup döşeneceğim,
Sen de götüreceksin. Götürür müsün Silvius?

SILVIUS

Elbette, tüm kalbimle Phebe.

PHEBE

O zaman hemen yazayım.
Hepsi kafamda ve kalbimde zaten.
Çok acı ve sert olacak yazacaklarım.
Haydi gel Silvius.
(Çıkarlar.)

IV. Perde

1. Sahne

(Orman. Koyun ağılının yakınında bir yer.)

(*Rosalind, Celia ve Jaques girerler.*)

JAQUES

Yakışıklı delikanlı, sizi yakından tanımak isterim.

ROSALIND

Sizin melankolik biri olduğunuzu söylüyorlar.

JAQUES

Evet öyleyim. Böyle olmayı gülmekten daha çok seviyorum.

ROSALIND

İkisinde de aşırıya kaçanlar çekilmez olurlar; ayyaşlardan da fazla herkese rezil olur, kendilerine ihanet ederler.

JAQUES

Ama ölçülü ve sessiz olmak da iyidir.

ROSALIND

O zaman tabela olmak da iyidir; çünkü o da ölçülü ve sessizdir.

JAQUES

Bende ne kıskançlıkla oluşan bilgin melankolikliği, ne aşırı duygudan ortaya çıkan müzisyen melankolisi ne de saraylıların kibirden gelen melankolikliği var. As-

kerinki hırstan, avukatınki kurnazlıktan, hanımların-ki fazla kibarlıktan, âşıklarınki ise bunların hepsinden ileri gelir. Benim melankolim kendime özgüdür; birçok cüzden oluşan bir bileşiktir. Her yolculuğumda gözlemlediğim şeylerin bir toplamıdır. Bunun sonucunda, sık sık düşünmem yüzünden melankoli beni sarıp sarmalamış.

ROSALIND

Demek bir gezgin ha! Bak şu işe, siz melankolik olmayacaksınız da kim olacak. Korkarım başkalarının topraklarını görmek için kendinizinkileri de satmışsınızdır. Gördüğünüz yer çok, ama elinizde bir şey yok, gözleriniz zengin, ama elleriniz yoksul.

JAQUES

Öyle de denebilir, epeyce gördüm geçirdim sayılır.
(*Orlando girer.*)

ROSALIND

Demek görüp geçirdikleriniz sizi böyle melankolik yapmış. Doğrusu beni üzecek böyle bir deneyimim olacağına, beni eğlendirecek bir soytarıyı edinirim daha iyi.

ORLANDO

İyi günler ve mutluluklar Rosalind!

JAQUES

Tanrı sizinle olsun, işte manzum konuşan da geldi!

ROSALIND

Güle güle mösyö Gezgin. Aksanlı konuşup tuhaf kılıklara girmeye devam edin. Kendi ülkenizin iyi yanlarını kötöleyin, doğduğunuz günü lanetleyin, sizi böyle yarattığı için Tanrı'ya isyan edin; yoksa gondolla gezdiğinize hiç inanmam.

(*Jaques çıkar.*)

Oo, ne haberler Orlando! Bunca zaman nerelerdeydiniz? Ne biçim sevgilisiniz? Bir daha aynı oyunu oynarsanız sakın gözüme görünmeyin.

ORLANDO

Ama sevgili Rosalind, söz verdiğim saatten bir saat bile gecikmedim.

ROSALIND

Söz verdiğiniz saatte bulunmadığınıza göre ne biçim aşk bu? Bir dakikayı bin parçaya bölen ve o dakikanın binde birinin bir parçası kadar geciken âşık için Cupid sadece omzuna dokunmuş, yürekten falan vurmamış derim.

ORLANDO

Beni bağışlayınız sevgili Rosalind.

ROSALIND

Hayır, bir daha böyle yavaş hareket ederseniz gözüme görünmeyin. Sizin yerinize bana bir salyangoz kur yapsın çok daha iyi.

ORLANDO

Salyangoz mu?

ROSALIND

Salyangoz ya; yavaş ama evini sırtında taşıdığı için yavaş; yani bir kadının gönlünü çelmek için sizden daha iyi durumda. Ayrıca kısmetini de yanında getirir.

ORLANDO

Neymiş o?

ROSALIND

Boynuzları elbette! Sizin gibisine, er geç taktırırlar bunu. Oysa salyangoz kısmetiyle geldiği için karısının arkasından laf edilmesini engellemiş olur.

ORLANDO

Namuslu kadınlar boynuz taktırmaz, benim Rosalind'im de namusludur.

ROSALIND

Ve ben de sizin Rosalind'inizim.

CELIA

Sana öyle demekten hoşlanıyor; ama aslında senden daha güzel bir Rosalind var.

ROSALIND

Haydi bana kur yapın, haydi! Şu anda bayram havasındayım, evet demeye hazırım. Sizin gerçek, biricik Rosalind'iniz olsaydım, bana neler söylerdiniz?

ORLANDO

Önce onu öperdim.

ROSALIND

Hayır, önce konuşmanız daha iyi; eğer söyleyecek şey bulamazsanız o zaman öpücüğe başvurursunuz. Usta hatipler konuşacak şey bulamadıklarında tükürürler; âşıklar ise –Tanrı esirgesin– konuşacak şey bulamadıklarında en uygunu öpüşmek olabilir.

ORLANDO

Ya öpüşme reddedilirse?

ROSALIND

O zaman dil dökmek zorunda kalırsınız ki, bu da konuşacak bir şeyler ortaya çıkarır.

ORLANDO

Sevdiği kızın karşısında konuşacak şey bulmakta kim zorlanabilir ki?

ROSALIND

Eğer ben sizin sevdiğiniz kız olsaydım elbette siz zorlanırdınız; zekâmdan çok namusumu düşünseydim benimle başa çıkamazdınız.

ORLANDO

Yani çaresiz mi kalırdım?

ROSALIND

Çaresiz değil, sadece dilsiz. Ben sizin Rosalind'iniz değil miyim?

ORLANDO

Öylesiniz demek hoşuma gidiyor, çünkü ondan söz etmek istiyorum.

ROSALIND

Pekâlâ, onun kimliğiyle sizi istemiyorum diyorum.

ORLANDO

O zaman ben de kendi kimliğimle ölürüm diyorum.

ROSALIND

Hayır, kendi kimliğinle değil, temsilen öl. Bu zavallı dünya neredeyse altı bin yaşında, bir kişi bile kendi kimliğiyle ölmemiş, hele aşk uğruna hiç kimse. Kafasına vurulan bir Yunan sopasıyla Troilus'un beyni dağılmış, ama daha önce ölmek için elinden geleni yapmış, işte sana bir aşk örneği. Leander ise, sıcak bir yaz gecesi ve Hero rahibe olmasaymış, uzun yıllar mutlu bir ömür sürecekmış; gel gör ki bu delikanlı, Çanakkale Boğazı'nın sularına serinlemek için girince bacağına kramp girmiş ve boğulmuş, o dönemin budala tarihçileri de bu olayı 'Sestos'lu Hero'ya yöneltmişler. Bunların hepsi palavra. Evet, insanlar ölmüş ve kurtçuklar onları yemiş, ama hiçbiri aşk uğruna ölmemiş.

ORLANDO

Ben gerçek Rosalind'imın böyle düşünmesini istemezdim, onun bir kerecik surat asması bile beni öldürür çünkü.

ROSALIND

Yeminle, bir sineği bile öldüremez. Bakın şimdi, daha olumlu bir şekilde, yine ben sizin Rosalind'iniz olayım; ne derseniz dileyin, dileğiniz yerine getirilecektir.

ORLANDO

Öyleyse sev beni Rosalind.

ROSALIND

Şey, elbette severim, Cuma, Cumartesi ve bütün günler.

ORLANDO

Beni alır mısınız?

ROSALIND

Evet, hatta sizin gibi yirmi tanesini.

ORLANDO

Ne diyorsunuz?

ROSALIND

İyi birisiniz değil mi?

ORLANDO

Herhalde.

ROSALIND

İyi bir şeyden daha fazlası istenebilir mi? Gel kardeşim sen rahip ol ve bizi evlendir. Elinizi verin Orlando. Ne demelisin kardeşim?

ORLANDO

Ne olur evlendirin bizi.

CELIA

Ama sözleri bilmiyorum ki.

ROSALIND

Şöyle başlayacaksın: "Siz Orlando..."

CELIA

Her neyse. Siz Orlando bu Rosalind'i karılığa kabul ediyor musunuz?

ORLANDO

Ediyorum.

ROSALIND

Evet ama ne zaman?

ORLANDO

Hemen şimdi, o bizi ne kadar çabuk evlendirirse o kadar.

ROSALIND

Öyleyse şöyle diyeceksiniz: "Rosalind, seni karım olarak kabul ediyorum."

ORLANDO

Rosalind, seni karım olarak kabul ediyorum.

ROSALIND

Hangi yetkiyle diye sana sorabilirdim, ama ben de seni kocam olarak kabul ediyorum Orlando. Kıza bak, rahipten önce koşuyor; aslında kadınların düşünceleri eylemlerinden önce yol alır.

ORLANDO

Bütün düşünceler de öyle, hepsi kanatlıdır.

ROSALIND

Şimdi bana şunu söyleyin, ona sahip olduktan sonra ne kadar sürer?

ORLANDO

Sonsuza kadar ve bir gün daha.

ROSALIND

“Sonsuz”u bir kenara koy, “bir gün” daha doğru. Hayır Orlando, hayır! Erkekler kur yaparken Nisan, evlendikten sonra Aralık havasına girerler. Kızlar, kızken Mayıs’tırlar, ama birine eş olduktan sonra havalar değişir. Ben de seni öylesine kıskanacağım ki, Berberistan kumrularının dişilerini kıskanması hiç kalacak yanımda; yağmur yağdığında velvelecî bir papağandan daha patırtılı, bir şebekten daha fazla yeniliğe meraklı, bir maymundan daha maymun iştahlı olacağım. Çeşmenin ortasındaki Diana heykeli gibi hiç yoktan ağlayacağım, hem de bunu hep senin neşeli zamanlarında yapacağım; tam sen uykuya dalmak üzereyken bir sırtlan gibi güleceğim.

ORLANDO

Peki ama benim Rosalind’im bunları yapacak mı bakalım?

ROSALIND

Hayatım üzerine bahse girerim ki, benim yaptıklarımı yapar.

ORLANDO

Evet ama o akıllıdır!

ROSALIND

Zaten akıllı olmasa, bunları yapamazdı. Ne kadar akıllıysa, o kadar inatçı olur. Kadının aklının üzerine kapıları kapa, pencereden çıkar; pencereyi kapa, anahtar deliğinden kaçır; onu tıka, duman olup bacadan uçar.

ORLANDO

Böyle bir akıllı olan bir kadına kocası şöyle diyebilir:
“Nereye böyle aklım, beni bırakıyor gibisin?”

ROSALIND

Bence karının akıllı komşunun yatağına gidinceye kadar
o sitemde bulunmamak daha iyi olur.

ORLANDO

Peki bunun için nasıl bir akıl o akla bir gerekçe bulabilir?

ROSALIND

Kolay; sizi aramaya gelmişim der, olur biter. Karınız evlendiğinizde dilsiz değilse, sizi hiç cevapsız bırakmayacaktır. Kendi kusurunu kocasına yıkmayan kadın bence çocuğunu kendi emzirmemeli; yoksa o çocuk salağın teki olur!

ORLANDO

Rosalind, iki saat için senden ayrılmak zorundayım.

ROSALIND

Olmaz aşkım, iki saat sensiz kalamam ben!

ORLANDO

Dükün sofrasında hazır bulunmak zorundayım. İki saat içinde yine seninle olurum.

ROSALIND

İyi, iyi, git haydi! Böyle olacağını biliyordum zaten, arkadaşlarım da söylemişti, ben de anlamıştım. O tatlı diline kandım. Terk edilen bir kadını, öyleyse gel ölüm! Saat ikide mi demiştin?

ORLANDO

Evet, tatlı Rosalind'im.

ROSALIND

Bak yeminle, bütün ciddiyetimle söylüyorum, Tanrı şahidim olsun, her türlü zararsız yeminle seni uyarıyorum: Eğer verdiğin sözün bir zerresini bozarsan, söyle-

diğın saatten bir dakika geç gelirsen, o zaman benim için en hain yemin bozan, en samimiyetsiz âşık, Rosalind dediğın insana layık olmayan biri, vefasızların en vefasızı olacaksın. Onun için benim suçlamamdan kork ve sözünü tut.

ORLANDO

Gerçekten benim Rosalind'immişsin gibi kutsal bileceğim seni. Şimdilik hoşça kal.

ROSALIND

Senin gibi suçluları en iyi değerlendiren yargıç zamandır. Hükmü zaman versin. Güle güle.

(Orlando çıkar.)

CELIA

Şu aşk üzerine gevezeliklerinle kadınları iyi aşağıladın doğrusu. İçimden şu üstündeki ceketle pantolonu çekip çıkarmak ve bütün dünyaya işte şu kuşun kendi yuvasına ne yaptığını gözlerinizle görün demek geldi.

ROSALIND

Ah kuzin, kuzin, kuzin, şirin küçük kuzinim; aşk denizine kaç kulaç gömüldüğümü bir bilsen! Anlatamam. Aşkım Portekiz körfezi gibi, dibi bulunmayacak kadar derin.

CELIA

Ya da hiç dibi yok, ne kadar sevgi döksen hepsini yutuyor.

ROSALIND

Hayır, Venüs'ün o hain piçi var ya; hayal ürünü, sadece itkilerden olma, çılgınlıktan doğma, o kör gözlü, kendi gözü olmadığı için başkalarının gözlerini yanıltan o hınzır oğlan var ya... benim ne kadar sevdiğime o karar versin. Bak, sana şu kadarını söyleyeyim Aliena, Orlando'yu görmeden edemiyorum. Bir gölgelik bulayım da, o gelinceye kadar iç çeke çeke bekleyeyim.

CELIA

Ben de biraz uyuyayım.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Orman. Büyük dükün mağarasının önü.)

(Jaques, ormancı kılığında lordlar, avlanmış bir geyikle girerler.)

JAQUES

Geyiği kim öldürdü?

LORD

Ben efendim.

JAQUES

Öyleyse, Roma fatihleri gibi onu düke sunalım; zafer çelengi olarak da geyiğin boynuzlarını onun başına koyalım. Ormancı, bu vesileyle söylenecek bir şarkınız yok mu?

LORD

Var efendim.

JAQUES

E başlayın o zaman. Ahengi olması önemli değil, şamata olsun yeter.

(Çalgı eşliğinde şarkı söylerler.)

Ne düşer geyiği öldürenin payına?

Sırtına derisi uyar, boynuzları başına.

Haydi taşıyalım onu şarkılarla.

(Ötekiler geyiği taşır.)

Sakın hor görme boynuz takmayı;

Onlar sen doğmadan aile armasıydı:

Babanın babası taşımıştı onları,

Babanın başında da vardı.

Boynuz, boynuz, durmadan serpilir,
Ne gülünecek, ne de horlanacak şeydir.
(*Çıkarlar.*)

3. Sahne

(*Orman. Koyun ağlının yakını.*)

(*Rosalind ile Celia girerler.*)

ROSALIND

Ne dersin? Saat ikiyi geçmedi mi? Ve Orlando da ortada yok!

CELIA

Eminim aşktan ve kafa karışıklığından okla yayını almış,
ama bir yerde uyuya kalmıştır.

(*Silvius girer.*)

Bak kim geliyor?

SILVIUS

Yakışıklı genç, haber getirdim sana,
Zarif Phebe'm bunu sana vermemi istedi.

(*Bir mektup verir.*)

Ne yazdığını bilmiyorum ama
Bunu yazarken kaç çatışına,
Kızgın tavrına bakılırsa
Oldukça sert bir şeyler yazmış olmalı.
Bağışlayın beni; ben masum haberciyim yalnızca.

ROSALIND

Bu mektup karşısında sabrın kendi şoka uğrar,
Palavracının biri olup çıkardı.
Buna katlanabilen her şeye katlanabilir!
Dediğine göre, yakışıklı olmadığım gibi,
Görgülü de değilmişim; kibirliymişim,
Erkek, bir Anka Kuşu kadar nadir olsa bile,
Yine de o beni sevemezmiş. Bak şu işe!

Benim avlamak istediğim tavşan onun aşkı değil ki,
Ne diye oturup da bana bu mektubu yazmış?
Bana bak çoban, bu mektup senin işin olmalı.

SILVIUS

Hayır, inanın ben yazmadım.
Ne yazıldığını hiç bilmiyorum. Phebe yazdı.

ROSALIND

Haydi haydi, şapşallaşma, aşktan kendini şaşırmışsın.
Onun ellerini gördüm. Kösele gibiydi.
Elleri kumtaşı rengindeydi.
Önce ellerine eski eldivenler giymiş sandım,
Baktım ki elleriymiş. Tam ev kadını elleri.
Her neyse. Bu mektubu o yazamaz dedim;
Bunu bu şekilde ancak bir erkek yazabilir.

SILVIUS

Kesinlikle onu yazısı.

ROSALIND

Olmaz; üzücü, acımasız bir üslûp bu,
Tam kabadayı ağzı. Şuna bakın, bana meydan okuyor,
Tıpkı Hristiyan'a küfreden Türk gibi!
Kadınların zarif beyinlerinden
Böylesine canavarca nezaketsiz sözler çıkmaz.
Habeş ağzı bu; ifadesi suratlarından daha karadır.
Mektubu okumamı ister misin?

SILVIUS

Lütfen efendim, çünkü mektupta ne yazıldığını
bilmiyorum,

Ama Phebe'nin acımasızlığı çok iyi biliyorum.

ROSALIND

Bana Phebe'lik taslıyor. Şu zorbanın yazdıklarına bak.
(Okur.)

"Sen çobana dönüşmüş bir tanrı mısın ki,
Böyle yakıyorsun bir kızın yüreğini?" Bir kadın hiç böyle
azarlar mı?

SILVIUS

Siz buna azarlama mı diyorsunuz?

ROSALIND

(Okur.)

“Neden ilahi vasfını bir yana bırakıyorsun
Ve bir kadının gönlüyle savaşıyorsun.”

Azarlamanın böylesini duydun mu?

“Gözleriyle kur yapıyorsa bir erkek bana,
Bana zarar verecek biri diye bakmam ben ona.”

Yani beni merhametsiz buluyor.

“Parlak gözlerindeki aşığılama bile,
Bende bu aşkı uyandırdığına göre,
Bir de sevecenlikle bakmayı seçselerdi,
Kim bilir ne alışılmadık olurdu etkileri!
Beni paylarken bile aşkından yandım;
Ya yalvaran sen olsaydın, kim bilir ne yapardım!
Sana aşkımı ileten o adam,
Az çok haberli sana olan aşkımdan;
Sen de gönlüne uygun bulursan beni,
Kabul edersen bağlılık dolu teklifimi,
Olduğum gibi kabul edersen sevgimi,
Duygularını belirten mektubu mühürle de ver ona.
Cevabın hayırsa, ver ona, getirsin yine de,
Ölümlerden ölüm beğeneyim ben kendime.”

SILVIUS

Bu azarlama mı şimdi?

CELIA

Vah zavallı çoban vah!

ROSALIND

Ona acıyor musun yoksa? Acımayı hiç de hak etmiyor.
Böyle bir kadını sevebilir miydin? Ne yani, seni bir çalgı
gibi kullanıp akortsuz sesler çıkarsın diye mi? Çekilecek
şey değil! Peki, sen git şimdi (anlaşılan aşk seni ehli bir
yılan yapmış) ona şunu söyle: Eğer beni seviyorsa, ona
seni sevmesini emrediyorum; eğer buna razı değilse, sen

arada olmadığın sürece onunla asla görüşmeyeceğim.
Sen gerçek bir âşıkısan bundan sonra hiç konuşma. İşte
zaten biri geliyor.

(*Silvius çıkar, Oliver girer.*)

OLIVER

İyi günler, arkadaşlar. Lütfen söyler misiniz,
Bu ormanın kenarındaki bir düzlükte,
Zeytin ağaçlarıyla çevrili, koyun ağılı olan bir kulübe
varmış,
Nereden gidebilirim ben oraya?

CELIA

Batıda, az ilerdeki vadide,
Kenarında sıra sıra söğüt ağacı olan
Şırl şırl akan bir dere var;
Oraya varırsınız sağa dönünce.
Ama bu saate kimse yoktur evde.

OLIVER

Eğer bana söylenenlerden gözümler bir şey öğrenmişse,
Anlatılanlardan ben sizi tanıyorum sanki
Evet giysileriniz tutuyor ve yaşlarınız aynı:
“Genç erkek yakışıklı, biraz kadın edalı;
Davranışları olgun bir abla gibi;
Kız ise daha kısa boylu, kardeşinden esmerce.”
Bu sorduğum evin sahibi siz misiniz yoksa?

CELIA

Madem sordunuz, övünmek gibi olmasın, ama biziz.

OLIVER

Orlando’nun, her ikinize de selamı var,
Rosalind dediği gence de bu kanlı mendili yolladı.
O siz misiniz?

ROSALIND

Benim. Bu ne demeye geliyor şimdi?

OLIVER

Biraz utanıyorum söylemeye,
Ama yine de, ben kimim,

Bu mendil nereden çıktı,
Nasıl kana bulandı böyle,
Anlatırım bilmek isterseniz.

CELIA

Ne olur anlatın.

OLIVER

Genç Orlando en son sizden ayrılırken
Söz vermiş bir saat* içinde döneceğine;
Ormanda yürürken, bir yandan da
Tatlı, acı hayalleri sindirmeye çalışıyormuş,
İşte o sırada başına ne gelmiş dersiniz!
Birden ummadığı bir manzarayla karşılaşmış;
Dalları yaşlılıktan yosun tutmuş,
Tepesi kuruyup kelleşmiş bir meşenin dibinde,
Üstü başı pis, saçı sakalı uzamış biri,
Sırtüstü yatmış uyuyor.
Yeşil, yıldızlı bir yılan boynuna dolanmış
Çevik bir baş hareketiyle
Adamın ağzına hamle etmek üzereymiş;
Ama Orlando'yu görünce birden boynundan sıyrılmış
Ve bir çalılıkta kaybolmuş,
O çalılığın gölgesinde de
Kurumuş memeleriyle bir dişi aslan yatıyormuş,
Başını yere koymuş, yerde yatan adamı
Kedi gibi gözlüyor, kımıldasın diye bekliyormuş;
Çünkü bu soylu hayvan, ölü gibi yatana saldırmaz.
Bunu gören Orlando adama yaklaşmış,
Bir de bakmış yerde yatan öz ağabeyi.

CELIA

Evet o ağabeyden söz ettiği duymuştum;
Orlando'ya olmadık şeyler yapmış,
Oldukça aykırı bir adammış.

* Shakespeare'in yaptığı bir bellek yanılsı, son konuşmada Orlando Rosalind'e iki saatte döneceğini söylemişti. (ç.n.)

OLIVER

Evet yapmıştır.

Onun aykırı biri olduğunu gayet iyi bilirim.

ROSALIND

Peki Orlando'ya gelelim,

Sütü tükenmiş aç aslana mı bırakmış ağabeyini?

OLIVER

İki kez niyetlenmiş, dönüp gidecek olmuş

Ama intikamdan daha soylu olan

İçgüdüsel sevecenliğiyle

Ve haklılığına üstün gelen karakteriyle,

Aslanla kapışıp kısa sürede onu yere yıkmış;

İşte ben bu homurtulu, patırtılı gürültüye uyandım.

CELIA

Sen onun ağabeyi misin?

ROSALIND

Kurtardığı sen miydin?

CELIA

Onu her fırsatta öldürmeye yeltenen demek sendin?

OLIVER

Bendim, ama artık değilim!

Değişmiş olduğumu bilmek o kadar tatlı bir duygu ki,

Daha önce nasıl biri olduğumu size söylemekten

utanmıyorum.

ROSALIND

Ya kanlı mendil?

OLIVER

Şimdi ona geliyorum.

Ağabey, kardeş ta en başından başlayarak

Başımızdan geçenleri gözyaşlarımızla yıkadık,

Benim neden bu kadar uzaklara geldiğimi konuştuk.

Kısacası kardeşim beni alıp iyi yürekli düke götürdü,

O da bana temiz giysiler verip beni ağırladı;

Beni Orlando'nun hoşgörüsüne bıraktı,

Orlando'yla birlikte onun mağarasına gittik.

Orlando gömleğini çıkarınca,
Aslanın onun kolundan
Bir parça et koparmış olduğunu gördük,
Oraya gelinceye kadar yarası hep kanayıp durmuş,
Bu yüzden Orlando bayıldı,
Bayılırken Rosalind diye sayıkladı.
Özetle, onu ayıltım yarasını sardım;
Daha sonra, kendini iyi hissedince,
Olan biteni size anlatmam
Ve sözünü tutamadığı için
Onun adına özür dilemem için,
Size yabancı da olsam beni gönderdi.
Ayrıca bu kanlı mendili de,
Şaka olsun diye Rosalind dediği çobana yolladı.
(*Rosalind bayılır.*)

CELIA

Hey ne oluyor, Ganymede, tatlı Ganymede'im?

OLIVER

Kan görünce bayılan çoktur.

CELIA

Daha başka neden de var. Canım Ganymede!

OLIVER

Bakın kendine geliyor.

ROSALIND

Keşke evde olsaydım.

CELIA

Seni eve götürürüz. Siz de kolundan tutar mısınız?

OLIVER

Delikanlı neşelen biraz. Ne biçim erkeksiniz siz? Sizde erkek yüreği yok.

ROSALIND

İtiraf ediyorum ki yok. Ama bayım, pekâlâ bayılma taklidi de yapmış olabilirim! Kardeşine çok iyi bayılma taklidi yapmış dersin olur biter!

OLIVER

Hiç de taklide benzemiyordu. Gerçek olduğu yüzünden belliydi.

ROSALIND

İnan ki taklitti.

OLIVER

Peki öyleyse, o zaman gerçek bir erkek taklidi yap.

ROSALIND

Yapıyorum, ama aslında ben kadın olmalıymışım.

CELIA

Haydi gel, yüzün giderek daha solgunlaşıyor. Lütfen eve gidelim. Siz de efendim bizimle gelin.

OLIVER

Geliyorum çünkü kardeşime bağışlamanızla ilgili bir cevap götürmek zorundayım.

ROSALIND

Bir şeyler düşünürüm. Ama ne olur ona taklit becerimi anlatın. Gidelim mi?

(Çıkarlar.)

V. Perde

1. Sahne

(Orman. Koyun ağılının yakını.)

(*Touchstone ile Audrey girerler.*)

TOUCHSTONE

Merak etme zaman bulacağız. Sabırlı ol sevgili Audrey.

AUDREY

O yaşlı adam ne derse desin, rahip hiç de kötü değildi.

TOUCHSTONE

Hem kötü bir Sir Oliver Audrey, hem de çok aşağılık bir Martext! Bak Audrey, bu ormanda senin üzerinde hak iddia eden bir genç var.

AUDREY

Evet, kim olduğunu biliyorum. Kesinlikle üstümde hak iddia edemez. İşte sözünü ettiğin adam da geliyor.

(*William girer.*)

TOUCHSTONE

Hödük birini görmem yeme içme yerine geçiyor. Gerçek şu ki, biz kıvrak zekâlılar laf atmadan duramayız. İnsanlarla eğlenmekten kendimizi alamayız; kendimize bir türlü engel olamayız.

WILLIAM

İyi akşamlar Audrey.

AUDREY

İyi akşamlar William.

WILLIAM

Size de iyi akşamlar bayım.

TOUCHSTONE

İyi akşamlar ahbap. Şapkanı giy, şapkanı giy. Lütfen giy şunu. Kaç yaşındasın ahbap?

WILLIAM

Yirmi beş efendim.

TOUCHSTONE

Olgun bir yaş. Adın William değil mi?

WILLIAM

William efendim.

TOUCHSTONE

Güzel bir ad. Burada, ormanda mı doğdun?

WILLIAM

Tanrıya şükür evet efendim.

TOUCHSTONE

“Tanrıya şükür” demek. İyi bir cevap. Zengin misin?

WILLIAM

Eh, idare eder.

TOUCHSTONE

Demek “idare eder” ha; güzel, çok güzel, mükemmel; yine de pek güzel sayılmaz, yani idare eder. Kafan çalışır mı?

WILLIAM

Evet, oldukça iyi çalışır.

TOUCHSTONE

Vay be, bu da iyi. Bak aklıma bir özdeyiş geldi: “Budala, akıllıyım sanır, ama akıllı budalalığını bilir.” Ya o dinsiz filozof, canı üzüm yemek isteyince ağzını açar, üzümü ağzına koyarmış, yani demem şu ki: üzüm yemek içindir, ağız açmak için.

Bu kızı seviyor musun?

WILLIAM

Seviyorum efendim.

TOUCHSTONE

Elini ver bana. Eğitimin var mı?

WILLIAM

Hayır efendim.

TOUCHSTONE

Öyleyse, şunu benden öğren: Sahip olmak sahip olmaktır; bu konuşma sanatında genel bir kuraldır; içkiyi bir kaptan bardağa döktüğünde, birini doldururken ötekini boşaltmış olursun; Ayrıca, senin yazarların *ipse*'nin* "o" anlamına geldiğinde görüş birliğine varmışlar. Şimdi, *ipse* olan sen değilsin, benim.

WILLIAM

Hangi "o" efendim?

TOUCHSTONE

Bu kadınla evlenecek olan "o." Bu yüzden salak, sen bu hanıma –halk ağzıyla, kariya– kur yapmaktan –külhanbeyi ağzıyla asılmaktan– vazgeçsen –sokak ağzıyla buna boş versen– iyi olur. Kısacası ya bu hanıma asılmaktan vazgeçersen ya da bir salak olarak yok olursun; senin anlayacağın ölürsün; yani daha iyi anlaman için seni öldürürüm, yok ederim, hayatını ölüme, özgürlüğünü köleliğe çeviririm. Seni zehirlerim, döverim, kılıçla karnını deşerim. Seninle tenis topu gibi oynar, türlü hilelerle seni alaşağı ederim; seni öldürmenin yüz elli yolunu bulurum. Onun için titre ve gözümün önünden yok ol!

AUDREY

Dediğini yap William.

WILLIAM

Tanrı neşenizi bozmasın efendim.

(Çıkar; Corin girer.)

* Adamın kendisi. (Lat.) (ç.n.)

CORIN

Efendimle hanımefendi sizi istiyorlar. Haydi yürüyün gidelim.

TOUCHSTONE

Koş Audrey, koş! Peşinden geliyorum.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Orman, koyun ağılı yakını.)

(Orlando ve Oliver girerler.)

ORLANDO

Onu daha yeni tanımışken birden hoşlanman mümkün mü? Böyle ilk görüşte sevmen, ona kur yapman ve hemen karşılığını görmen? Peki bu duygunda sebat edecek misin?

OLIVER

Bütün bu olup bitenler, onun yoksulluğu, yeni tanışmamız, benim ona kur yapmam, onun buna hemen razı oluşu insanın başını döndürüyor biliyorum. Ama sen de evet de, Aliena'yı seviyorum; bana seni seviyorum diyor-sa, sen de evet de. İkimize de mutluluk dile yeter. Bu senin için de iyi olacak; çünkü babamın evini ve Sir Rowland'ın vasiyetindeki tüm gelirleri senin üzerine geçireceğim. Ben burada çoban gibi yaşayıp ölmek istiyorum.

(Rosalind girer.)

ORLANDO

Peki öyleyse, bence uygun. Düğününüzü de yarın yapalım. Ben düğün ve adamlarını düğüne davet ederim. Şimdi git ve Aliena'ya hazırlanmasını söyle. Bak benim Rosalind'im de geliyor.

ROSALIND

Tanrı sizi korusun kardeşim.

OLIVER

Sizi de güzel kız kardeşim.

(Çıkar.)

ROSALIND

Ah benim sevgili Orlando'm, senin böyle yüreğini sarıp sarmalayıp askıya almana ne kadar üzülüyorum bir bil-sen.

ORLANDO

Sadece kolum askıda.

ROSALIND

Ben de bir aslanın pençe atmasıyla yüreğini yaraladığını sanmıştım.

ORLANDO

Yaralanmasına yaralandı, ama bir kadının gözleriyle.

ROSALIND

Kardeşin mendili gösterdiğinde nasıl bayılma taklidi yaptığımı sana anlattı mı?

ORLANDO

Evet, üstelik daha şaşırtıcı şeyler de söyledi.

ROSALIND

Ne demek istediğini biliyorum! Evet doğru. İki koçun tokuşması ve Sezar'ın, boş bir gururla "geldim, gördüm, yendim" böbürlenmesi dışında, bu kadar ani gelişen bir şey olmamıştır. Çünkü sizin kardeşiniz ve benim kız kardeşim birbirlerini gördükleri anda bakiştılar ve o anda birbirlerini sevdiler; birbirlerini sevdikleri anda iç çektiler; iç çektikleri anda bunun nedenini sordular; nedenini bulunca çare aradılar: işte bu adımlardan sonra evliliğe adım atıldılar. Vakit kaybetmeden ona tırmanacaklar ya da birden birbirlerinin koynuna girecekler. Aştan iyice kızışmış durumdalar, kimse artık onları ayıramaz. Sopa de kâr etmez.

ORLANDO

Yarın evlenecekler. Düğünlerine dükü de davet edeceğim. Ama mutluluğa başkalarının gözüyle bakmak acı veriyor

insana! Yarın kardeşim dilediğine kavuştuğu için ne kadar büyük mutluluk duyacaksam, kendi yüreğimin ağırlığını da o kadar derinden hissedeceğim.

ROSALIND

Yani yarın senin Rosalind'in olamayacak mıyın?

ORLANDO

Yalnızca hayal kurarak yaşayamam artık.

ROSALIND

Öyleyse ben de seni boş konuşmalarla oyalamayacağım artık. Beni iyi dinle –çünkü şu anda çok ciddiym– senin zeki biri olduğunu biliyorum. Benim ne kadar bilgili olduğumu göstermek ya da seni iyi tanıdığımı anlatmak için söylemiyorum bunları. Kendi iyiliğin için söylediklerime inanasın ve beni önemseyesin diye de değil. Ama istersen garip şeyler yapabileceğime inan. Üç yaşından beri bir büyücüyle arkadaşlık ettim; sanatında usta'ydı, ama şeytanca şeylerle uğraşmayan biriydi. Eğer Rosalind'i tavrınla belirttiğin gibi gönülden seviyorsan, kardeşim Aliena ile evlenirken sen de Rosalind'le evleneceksin. Kaderin onu hangi yollara düşürdüğünü biliyorum; bu yüzden senin için sakıncası yoksa yarın onu bütün endamıyla senin karşına çıkartmak benim için işten bile değil. Hiçbir tehlikesi de olmayacak.

ORLANDO

Şaka değil, ciddisin değil mi?

ROSALIND

Büyücülükten anlarım desem de, çok değer verdiğim hayatım üzerine yemin ederim ki ciddiym! Şimdi en iyi giysileri giy ve dostlarını çağır; yarın evlenmek istiyorum diyorsan evleneceksin, Rosalind diyorsan Rosalind'le.

(Silvius ile Phebe girerler.)

Hah işte, gelenlerden biri beni, öteki de onu seviyor.

PHEBE

Genç adam, sana yazdığım mektubu
Başkalarına göstermekle kabalık ettin.

ROSALIND

Ettimse ettim, umurumda değil. Aslında
Özellikle küçümser ve kaba davrandım sana.
Hep peşinde olan sadık bir çoban var,
Ona dön de bir bak, sev onu, sana tapıyor.

PHEBE

Ne olur iyi yürekli çoban, aşk neymiş anlatsana şu gence.

SILVIUS

Âşık olmak ah vah edip gözyaşı dökmektir,
Benim Phebe için yaptığım gibi.

PHEBE

Benim de Ganymede için.

ORLANDO

Benim de Rosalind için.

ROSALIND

Benim hiçbir kadın için değil.

SILVIUS

Âşık olmak bağlanmak ve hizmet etmektir,
Benim Phebe için yaptığım gibi.

PHEBE

Benim de Ganymede için.

ORLANDO

Benim de Rosalind için.

ROSALIND

Benim hiçbir kadın için değil.

SILVIUS

Âşık hayallerle beslenir,
Tutkularıyla, dilekleriyle seslenir,
Sevdiğine tapınarak, kendini adayarak
Ve ona bağlanarak aşkını büyütür;
Hem alçakgönüllüdür âşık hem sabırlıdır,
Tahammülsüzdür, ama boyun eğmeyi bilir;
Aşk, sevdiğinin her kapisine katlanmaktır.
İşte ben böyleyim Phebe'yi severken.

PHEBE

Ben de Ganymede'i.

ORLANDO

Ben de Rosalind'i.

ROSALIND

Bense hiçbir kadını.

PHEBE

(*Rosalind'e*)

Öyleyse seni seviyorum diye niye suçluyorsun beni?

SILVIUS

(*Phebe'ye*)

O zaman ben seni seviyorum diye sen neden suçluyorsun beni?

ORLANDO

Öyleyse, seni seviyorum diye niye suçluyorsun beni?

ROSALIND

Kime soruyorsun sen, "Seni seviyorum diye niye suçluyorsun beni" diyerek?

ORLANDO

Şu anda burada olmayan ve beni duyamayacak kişiye.

ROSALIND

Öf, tamam, yetti artık: Bu tıpkı İrlanda kurtlarının aya ulumasına benzedi.

(*Silvius'a.*)

Elimden geldiğince sana yardımcı olacağım.

(*Phebe'ye.*)

Elimde olsa, seni severdim. Yarın hepiniz benimle buluşun.

(*Phebe'ye.*)

Bir kadınla evlenecek olsam, seninle evlenirdim; yarın da evleniyorum.

(*Orlando'ya.*)

Seni hoşnut edeceğim, hem de şimdiye kadar hiçbir erkeği hoşnut etmediğim kadar; yarın sen de evleniyorsun.

(*Silvius'a.*)

Sen de sevineceksin yani sevdiğin seni memnun ederse;
sen de yarın evleniyorsun.

(*Orlando'ya.*)

Rosalind'i seviyorsan buluşursun benimle.

(*Silvius'a.*)

Phebe'yi seviyorsan gelirsin. Ben hiçbir kadını sevmiyorum, ama geleceğim. Haydi hepinize uğurlar olsun. HEPİNİZ ne yapacağınızı biliyorsunuz.

SILVIUS

Sağ kaldıkça bunu kaçırmam.

PHEBE

Ben de.

ORLANDO

Ben de.

(*Çıkarlar.*)

3. Sahne

(*Orman. Koyun ağılımın yakını.*)

(*Touchstone ile Audrey girerler.*)

TOUCHSTONE

Yarın mutlu gün Audrey, yarın evleniyoruz.

AUDREY

Bunu bütün kalbimle istiyorum; umarım dünya evine girmeyi istemek namussuz bir istek değildir. Bak, sürgündeki dükkün hizmetindeki uşaklardan ikisi bu yana geliyor.

(*İki uşak girer.*)

BİRİNCİ UŞAK

İyi günler sayın bayım.

TOUCHSTONE

İçtenlikle iyi günler. Oturun şöyle, bir şarkı söyleyin.

İKİNCİ UŞAK

Emriniz olur. Siz ortaya oturun.

BİRİNCİ UŞAK

Hemen hiç hazırlık yapmadan mı? Boğazımızı temizleyip tükürmeden, sesimiz ısınmadı falan demeden mi? Çünkü ses iyi çıkmazsa, baştan bunları söylemeli.

İKİNCİ UŞAK

Olur olur! Tek at üstünde iki çingene gibi, hep bir ağızdan.

(Şarkı söylerler.)

Bir âşık ile sevgilisi kol kola
Heyle ho, bir de hey nonino.
Girmişler yemyeşil buğday tarlalarına,
Yüzükler için en iyi zamandır bahar,
Dallarda kuşlar cıvıldaşırlar,
Hey ding, ding, hey ding, dong,
Baharı sever tatlı sevdalılar.
Çavdar tarlalarının arası çimendir,
Heyle ho, bir de hey nonino.
Yağz köy delikanlılarının uzandıkları yerdir
Bahar vakti, hey ding, ding, hey ding, dong.
Bu kutlama şarkısı o saatte söylenir,
Heyle ho, bir de hey nonino.
Bahar dediğin koskoca bir çiçektir
Bahar vakti, hey ding, ding, hey ding, dong.
Gününü gün et vakit kaybetme,
Heyle ho, bir de hey nonino,
Aşk taçlanır bahar gelince,
Bahar vakti, hey ding, ding, hey ding, dong.

TOUCHSTONE

Doğrusunu isterseniz gençler, şarkının sözleri idare eder, ama sesleriniz hiç de uyumlu değildi.

BİRİNCİ UŞAK

Yanılıyorsunuz efendim. Ölçüyü tuttuk, hiç kaçırmadık.

TOUCHSTONE

Ne diyeyim, bilmem! Bu aptalca şarkıyı biraz daha din-

leseydim ben kaçırıyordum. Tanrıya emanet olun! Tanrı
sesinize şifa versin. Gel gidelim Audrey.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Orman. Koyun ağılının yakını.)

(Büyük dük, Amiens, Jaques, Orlando, Oliver, Celia
girerler.)

BÜYÜK DÜK

Orlando, sence bu çocuk verdiği sözü tutabilir mi?
Buna inanıyor musun?

ORLANDO

Umut etmekten korkanlar, korktuğunu bilenler gibi,
Bazen inanıyorum, bazen de inanmıyorum.
(Rosalind, Silvius ve Phebe girerler.)

ROSALIND

Anlaşmamızı yerine getirinceye kadar sabredin biraz,
Eğer ben sizin Rosalind'inizi buraya getirirsem
Onu Orlando'ya vereceğinize söz vermişsiniz değil mi?

BÜYÜK DÜK

Evet öyle demiştim,
Eğer krallıklarım olsaydı, onları da birlikte verirdim.

ROSALIND

Onu getirdiğimde siz de alacaksınız değil mi?

ORLANDO

Evet, dünyadaki tüm krallıkların kralı olsam yine de alırım.

ROSALIND

Evet dersem sen de benimle evleneceksin öyle mi?

PHEBE

Evet bir saat sonra ölecek olsam da evet.

ROSALIND

Ama benimle evlenmeyi reddedersen,
Bu vefalı çobana varacaksın, söz mü?

PHEBE

Söz, kabul ediyorum.

ROSALIND

Eğer seni isterse, sen de onu alacağını söylemiştin değil mi?

SILVIUS

Onu alınca öleceğimi bilsem yine de alırdım.

ROSALIND

Bütün bunları çözeceğime söz vermiştim.

Siz yüce düğ, sözünüzü tutun ve kızınızı bu adama verin.

Siz Orlando, sözünüzde durun ve düğün kızını alın.

Phebe, benimle evlenmeyi istemezsen

Şu çobanla evlenmeye söz verdin;

Böylece şimdi sıra bende,

Ben de şu kuşkuları gidereyim.

(Rosalind ile Celia çıkarlar.)

BÜYÜK DÜĞ

Bu genç çobanın yüzü, tavırları, çizgileri,

Kızımı hatırlatıyor bana.

ORLANDO

Lordum ben de onu ilk gördüğümde

Kızınızın erkek kardeşi sanmıştım.

Ama yüce lordum, çocuk bu ormanda doğmuş,

O tehlikeli hünerlerini de amcasından öğrenmiş,

Dediğine göre büyük bir büyücüymüş

Ve bu ormanda gizli bir çevrede saklanıyormuş.

(Touchstone ile Audrey girerler.)

JAQUES

Galiba yakında tufan olacak; bu çift de Nuh'un gemisine sığınmaya geldi. İşte size bir çift acayip yaratık; bunlara her dilde soytarı denir.

TOUCHSTONE

Hepinize selamlar, merhabalar!

JAQUES

Sayın lordum, ona hoş geldin deyin. Ormanda rastlayıp

durduğum alaca beyinli efendi bu işte. Bir zamanlar saraylı olduğuna yemin ediyor.

TOUCHSTONE

Bundan kuşku duyan biri varsa beni sınayabilir. Sarayda dans ettim; hanımefendilere iltifatlar yağdırdım; dostlarıma oyunlar oynadım; düşmanlarıma yaltaklandım; üç terziyi mahvettim; dört kez dövüştüm ve beşincisiyle dövüşmek üzereydim.

JAQUES

Peki ama nasıl oldu da dövüşmediniz?

TOUCHSTONE

Şöyle oldu: Buluştuk ama tartışmamızın yedinci neden yüzünden olduğunu anladık.

JAQUES

Yedinci neden mi? Sayın lordum, hoş bir adam değil mi?

BÜYÜK DÜK

Evet, ondan çok hoşlandım.

TOUCHSTONE

Tanrı karşılığını versin efendim; ben de sizden hoşlandım. Ben de efendim, gördüğünüz gibi bu çiftleşecek köylüler arasına katıldım; yerine göre yemin etmek, yerine göre yemini bozmak için. Zavallı bir bakire efendim, suratı pek bir şeye benzemiyor, ama hiç değilse benim. Kimse-nin istemediğini almak benim naçizane huyum. Gönlü zengin olanlar, cimriler gibi yoksul bir evde otururlar, tıpkı pis istiridyenin içindeki inci gibi.

BÜYÜK DÜK

Bak hele, hazırcevap ve ağzı laf yapan biri.

TOUCHSTONE

Ee, ne yapalım, soytarının oku hazır olmalı; tatlı saçmalıklar işte.

JAQUES

Şu yedinci neden. Tartışmanın yedinci nedene dayandığını nasıl anladınız?

TOUCHSTONE

Yedinci dereceden bir yalanlama olduğu için, –Audrey, şu bedenini biraz daha usturuplu tut– şöyle efendim: Bir keresinde bir saraylının sakal kesimini beğenmediğimi söylemiştim. O da bana haber gönderdi; bana göre sakalı biçimsiz olabilirmiş, ama ona göre biçimliymiş, bunun adı Nazik Karşılık. Ona, hayır hiç de iyi kesilmemiş, diye haber gönderseydim, o da bana cevaben, canım nasıl isterse öyle keserim derdi; bunun adı Ilımlı Sitem. Yine iyi kesilmemiş diye ısrar etseydim. Sen ne anlarsın diyebilirdi; bunun adı Hırçın Tepki. Yine ısrar etseydim, bunun doğru olmadığını belirtirdi; bunun adı Yürekli Çıkışma. Yine kötü kesilmiş diye dayatsaydım, bu kez de yalan söylüyorsun diye karşılık verebilirdi; bunun adı Sinirli Tersleme. Bundan sonra Dolaylı Yalanlamaya oradan da Doğrudan Yalanlamaya geçeriz.

JAQUES

Peki, siz kaç kez, “sakalınız iyi kesilmemiş,” dediniz?

TOUCHSTONE

Ben Dolaylı Yalanlamadan öteye geçmemeyi özen gösterdim. O da bunu Doğrudan Yalanlamaya kadar götürmemeye dikkat etti. Böylece, sadece kılıçları ölçüp* oradan ayrıldık.

JAQUES

Peki şimdi şu yalanlama derecelerini sırayla sayar mısın?

TOUCHSTONE

Bayım, biz kitabına göre, kuralıyla dövüşürüz. Sizin nasıl görgü kurallarınız varsa öyle. Dereceleri sayayım: birincisi Nazik Karşılık, ikincisi Ilımlı Sitem, üçüncüsü Hırçın Tepki, dördüncüsü Yürekli Çıkışma, beşincisi Sinirli Tersleme, altıncısı Dolaylı Yalanlama, yedincisi Doğru-

* Dönemin geleneklerine göre her düellodan önce kılıçlar ölçülüp, aynı uzunlukta mı diye kontrol edilirdi. (ç.n.)

dan Yalanlama. Doğrudan Yalanlama dışında bu saydıklarımın hepsini atlatabilirsiniz. Tabii bunu da “eğer” sayesinde atlatabilirsiniz. Bir keresinde yedi yargıç bile iki tarafı uzlaştıramamış, ama taraflar karşı karşıya gelince, birinin aklına “eğer” gelmiş. Yani şöyle, “eğer sen öyle dediyse, ben de böyle derim,” gibi. Böylece el sıkışıp kardeşlik yemini etmişler. İşte bu “eğer” yok mu, en güzel arabulucu; “eğer” deyip de geçme.

JAQUES

Nadir bulunacak bir adam değil mi lordum? Bundan iyisi can sağlığı, ama yine de soytarı.

BÜYÜK DÜK

Avcılar nasıl taşınabilir siperleri kullanırlarsa, bu da soytarılığını siper olarak kullanıyor; arkasına gizlenip nüktelerini patlatıyor.

(*Hymen,* Rosalind ve Celia girerler. Hafif bir müzik.*)

HYMEN

Gökyüzünde mutluluk varsa,
İşler yolundadır dünyada da,
Barış içinde yaşarlar birlikte.
Yüce düğ, al işte kızını;
Hymen senin için gökten indirdi
Ve buraya getirdi,
Yüreği onunla birlikte atan
Rosalind’in elini
Onunla birleştiresin diye.

ROSALIND

(*Düğe*)

Sana veriyorum kendimi, çünkü ben seninim.

(*Orlando’ya*)

Sana veriyorum kendimi, çünkü ben seninim.

BÜYÜK DÜK

Karşımda gördüğüm gerçekse, sen benim kızımsın.

* Evlilik tanrısı. (ç.n.)

ORLANDO

Karşımda gördüğüm gerçekse, sen benim Rosalind'imsin.

PHEBE

Gerçekle görünüş buluşup uyuştuyorsa,

O zaman benim aşkıma elveda!

ROSALIND

(*Düke*)

Eğer sen babam değilsen, başka baba istemem.

(*Orlando'ya*)

Eğer sen kocam olmazsan, başka koca istemem.

(*Phebe'ye*)

Eşim kadın olabilseydi, o eş tek sen olurdun.

HYMEN

Hey hepiniz susun! Düzensizliği yasaklıyorum.

Bütün bu garip olaylara bir son vermek istiyorum.

Eğer içi dışı birse, şu sekizi el ele tutuşsun

Ve Hymen ile anlaşma yolunu bulsun.

(*Orlando ile Rosalind'e.*)

Sizleri hiçbir güç birbirinden ayırmasın.

(*Oliver ile Celia'ya.*)

Seninle sen, yürek yüreğe yaşayacaksınız.

(*Phebe'ye.*)

Onun aşkına ya uyum gösterirsin

Ya da kadın olur senin efendin.

(*Touchstone ile Audrey'e.*)

Kış havayı nasıl bozuyorsa,

Sen ve sen birliktesiniz orda.

(*Herkese.*)

Biz düğün şarkısı söylerken şimdi,

Sorularınız varsa sorun hepsini,

Nasıl buluştuk, nasıl oldu bütün bunlar,

Merak etmeyin, hepsinin cevabı var.

(*Şarkı söylerler.*)

Evlilik, Juno'nun taçlandırıran zaferi,

Ey kutsal yatak ve bağlilik yemini!
İşte Hymen, herkesi bir araya getiriyor,
Yüce evlilik bağı böylece onurlanıyor.
Ey her kentin tanrısı Hymen, şükürler olsun,
Onurun, itibarın her yanı sarsın!

BÜYÜK DÜK

Ah sevgili yeğenim, hoş geldin yanıma,
En az kızımı bulduğum kadar sevindim seni bulduğuma!

PHEBE

(Silvius'a.)

Sözümden dönmeyeceğim, şimdi sen benimsin;
Senin bana bağlılığın ile benim sana olan aşkımla birleşti
artık.

(Orlando'nun öteki ağabeyi Jaques de Boys girer.)

J. DE BOYS

Lütfen beni dinleyiniz, bir çift sözüm var size.
Bu soylu topluluğa iyi haberler getiren ben,
Sir Rowland'ın ikinci oğluyum.
Her gün birçok yüksek makamlardaki değerli kişilerin
Bu ormana kaçtığını öğrenen Dük Frederick,
Piyadelerden koskoca bir ordu topladı,
Komutayı kendi üstüne aldı;
Amacı bu ormandaki ağabeyini kılıçtan geçirmekti;
Bu vahşi ormanın kenarına kadar geldi,
Ama orada yaşlı, dini bütün bir keşişe rastladı
Ve onunla bir süre konuştuktan sonra,
Hem girişiminden, hem de bütün dünyevi işlerden
vazgeçti.

Tacını sürgündeki ağabeyine bıraktı,
Ağabeyinin topraklarını
Ve onunla sürgün edilenlerden gasp ettiği toprakları da
Sahiplerine iade etti.
Hayatım üzerine yemin ederim ki,
Hepsi doğru bu dediklerimin.

BÜYÜK DÜK

Hoş geldin delikanlı.

Kardeşlerinin düğününe çok güzel bir armağanla geldin:

Demek ki bir kardeşiniz topraklarına kavuşacak,

Öteki de bütün topraklara kavuşup bir dükalık sahibi
olacak.

Ama önce şu ormanda iyi başlayıp

İyi gelişen olayları sonuçlandıralım;

Sonra da burada bizimle birlikte zor günler ve geceler

geçiren

Bu mutlu topluluğun her bir üyesi, mevkilerine göre,

Yeniden açılan bahtımızdan kendi paylarını alacak.

Bu arada yeniden kavuştuğumuz itibarı bir kenara bırakıp

Kırsal şenliğimizi sürdürelim.

Müzik başlasın ve siz gelinlerle damatlar,

Coşun, eğlenin ve dans edin.

JAQUES

Efendim izninizle, doğru duyumsa,

Dük kendini dine adanmış,

Ve bütün ilişkisini kesmiş o görkemli sarayla.

J. DE BOYS

Evet öyle.

JAQUES

Öyleyse ben onun yanına gidiyorum;

Böyle birden dine dönen adamlardan

Duyup öğreneceğim çok şey olabilir.

(*Düke.*)

Sizi önceki itibarınıza uğurlarım;

Sabrınız ve doğruluğunuzla bunu çoktan hak ettiniz.

(*Orlando'ya.*)

Sizi de yürekten kutlarım ve duyduğunuz aşkınıza,

(*Oliver'e.*)

Sizi topraklarınıza, aşkınıza ve büyük müttefiklerinize,

(*Silvius'a.*)

Seni de hak ettiğin bir yatakta nice yatmalara,
(*Touchstone'a.*)

Sizi de ağız dalaşlarınıza uğurlarım,
Çünkü aşk yolculuğunuzda ancak iki aylık erzakınız var.
Neşeniz bol olsun! Dans bana göre değil.

BÜYÜK DÜK

Kal, gitme Jaques.

JAQUES

Bu eğlence bana göre değil! Beni görmek isterseniz,
Sizin terk ettiğiniz mağarada bulabilirsiniz beni.
(*Çıkar.*)

BÜYÜK DÜK

Devam edin, devam edin. İnaniyoruz coşkuyla sona
ereceğine
Eğlenelim coşalım dans edelim, başlayalım şenliğimize.
(*Dans etmeye başlarlar.*)

Epilog

ROSALIND

Kadınların son sözü söylemesi alışıldık bir şey değil; ama lordların önsözü söylemesinden daha uygunsuzdur denemez. Eğer iyi şaraba asma dalı* gerekmiyorsa, iyi oyuna da sonsöz gereksizdir. Ne de olsa, iyi şarap için asma dalı kullanılır; iyi oyunlar da iyi sonsözler yardımıyla daha başarılı olabilir. İyi de, şimdi iyi bir sonsöz sunamadığımı ve sizin beğeninizi kazanıp kazanamadığımı bilmediğim için, ne yaptığımı pek kavrayabilmiş değilim! Dilenci kılığında olmadığına göre, yalvarmak bana yakışmaz. Ciddiyetimi takınıp şunu söylemeliyim: Ey kadınlar, erkeklerle duyduğunuz aşk adına size emrediyorum, bu oyun nasıl hoşunuza giderse öyledir ve siz ey erkekler, kadınlara duyduğunuz aşk adına –sırıtmmanızdan anladığım kadarıyla– içinde kadınlardan hoşlanmayan yok– kadınlarla birlikte bu oyundan hoşlanmanızı emrediyorum. Eğer kadın olsaydım,** sakalını beğendiğim, yüzü bana hoş gelen, nefesi kokmayan herkesi öperdim. Bu yüzden de bu nazik düşüncemin hatırına, aranızda ne kadar sakalını beğendiğim, hoş ve sevimli yüzü olan, nefesi tatlı kişi varsa, ben önlerinde eğilip ayrılırken bana içtenlikle “Hoşça kal” diyeceklerinden eminim.

(Çıkar.)

-
- * Dionysos için kutsal olan asma dalı, şarap satıcılarının bir simgesiydi, bu yüzden dükkânlarının kapılarına asarlardı. (ç.n.)
 - ** Shakespeare döneminde kadın rollerini sakalı çıkmamış genç erkekler oynardı. (ç.n.)

William Shakespeare (1564-1616): Oyunları ve şairlerinde insanlık durumlarını dile getiriş gücüyle 400 yıldır bütün dünya okur ve seyircilerini etkilemeyi sürdüren efsanevi yazar, pastoral komedisi Nasıl Hoşunuza Giderse’de bir aşk hikâyesi etrafında şekillenen olayları ustaca resmeder. Shakespeare oyunun konusunu Thomas Lodge’un Rosalynd adlı romanından almıştır. Yazar aşk, tutku, melankoli kadar coşku, neşe ve ironiyi de muazzam bir ahenkle aktaran zekice kotarılmış diyaloglarıyla ölümsüz bir eser yaratmıştır. “Bütün dünya bir sahnedir, kadın erkek bütün insanlar da oyuncular.” tiradıyla da ünlü olan Nasıl Hoşunuza Giderse, Shakespeare oyunları arasında özel bir yere sahiptir.

W. SHAKESPEARE - BÜTÜN ESERLERİ: 24

Özdemir Nutku (1931): Türk tiyatrosuna büyük katkıları olan eğitimci ve yönetmen Özdemir Nutku, eleştirmen, yazar ve çevirmen olarak da önemli yapıtlar ortaya koydu. Sahnelediği pek çok oyunun yanı sıra, araştırma, inceleme ve çevirileriyle de ödüller kazandı. Ülkemizde olduğu kadar yurtdışında da sahneye koyduğu oyunlar, verdiği ders ve konferanslarla tanınmaktadır.

9 786053 607854

KDV dahil fiyatı
10 TL